

SES TEMELLİ CÜMLE YÖNTEMİYLE OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNDE
İLKÖĞRETİM BİRİNCİ SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI
PROBLEMLER

Selda SAMANCI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İlköğretim Anabilim Dalı

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mustafa Yalçın

Afyon

Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Ağustos 2007

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ

SES TEMELLİ CÜMLE YÖNTEMİYLE OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNDE İLKÖĞRETİM
BİRİNCİ SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI PROBLEMLER

Selda SAMANCI

İlköğretim Anabilim Dalı

Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Ağustos 2007

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mustafa YALÇIN

Bu araştırmanın genel amacı, bitişik eğik harfler kullanılarak ses temelli cümle yöntemi ile okuma yazma öğretiminde ilköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları problemleri vurgulamaktır. Araştırmada birinci amaç, öğretmenlerin ses temelli cümle yöntemiyle ilgili problemlerini saptamak; ikinci amaç ise ilköğretim birinci sınıfta okuma yazma öğretiminde kullanılmak üzere basılmış olan “okuma yazma öğreniyorum” kitabında görülen ve ses temelli cümle yönteminin ilkelerine uygun olmayan uygulamaları vurgulamaktır.

Araştırmanın örneklemini, Aydın ili Didim ilçesinde, 12 ilköğretim okulunda görev yapan 15 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin toplanabilmesi için yarı yapılandırılmış mülakat yapılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlar, içerik ve tematik analizi metodu uygulanarak analiz edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular; öğretmenlerin ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma öğretiminde; öğrencilerin harflerin seslerini yanlış çıkardıklarından dolayı yanlış okudukları, iki sesi yan yana okurken birleştiremedikleri, sesleri başlangıçta tek tek öğrendikleri için daha sonra doğru heceleyemedikleri ayrıca okuduklarını anlamada yaşadıkları problemleri vurgulamıştır.

Anahtar Kelimeler: Ses temelli, okuma yazma, sınıf öğretmenliği eğitimi

ABSTRACT

THE PROBLEMS THAT FIRST GRADE PRIMARY SCHOOL TEACHERS
ENCOUNTER IN PHONIC BASIS SENTENCE

Selda SAMANCI

Primary Education

Afyon Kocatepe University

Social Science Graduate School

August, 2007

Advisor: Asst.Prof. Dr. Mustafa YALÇIN

The purpose of this research is to reveal the problems that first grade primary school students encounter in phonic based writing and reading methods by employing italic hand writing skills. One of the sub-purposes of the study is to find out the problems the first grade students face with phonic-based methods. The other sub-purpose of the study was to reveal the improper applications of phonic based principles found in the book called "I am learning readings and writing".

The sample of study consists of 15 elementary teachers working in 12 different primary schools located in Didim-Aydın. Semi-structured interviews were employed to collect data. To analyze collected the data, it was used the content and thematic analyze methods. The results can be summarized as the following:

- *Students misread the letters due to incorrect pronunciations of letter.
- *Students could not combine any given two letters properly. Therefore, they could not spell correctly because of teaching methods.
- *They also had problems in understanding what they read.

Key words: Voice based reading and writing, elementary education

ÖZGEÇMİŞ

Selda SAMANCI
İlköğretim Anabilim Dalı
Yüksek Lisans

Eğitim

Lisans: 2000 Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi Sınıf
Öğretmenliği Bölümü
Lise: Uşak Lisesi Yabancı Dil Ağırlıklı Bölümü

İş/İstihdam

2007- Sınıf Öğretmenliği. Yalıköy İlköğretim Okulu. Aydın.
2006- Zihinsel Engelliler Öğretmenliği. Uşak Özel Bahar Yeli Rehabilitasyon Merkezi.
2005- Sınıf Öğretmenliği. Uşak Çağdaş Final Dershanesi.
2004- Sınıf Öğretmenliği. Uşak Selçukler Köyü İlköğretim Okulu

Kişisel Bilgiler

Doğum yeri ve yılı : Hakkari, 9 Ekim 1982

Cinsiyet: Bayan

Yabancı Dil: İngilizce

TEŞEKKÜR

Bu çalışmada planlama ve uygulama s¼recinde değerli katkılarıyla yanımda bulunan danışmanım, Sayın Yrd. Doç. Dr. Mustafa Yalçın'a, veri toplama aracının hazırlanmasında ve verilerin toplanmasında yardımlarını ve eleştirilerini esirgemeyip çalışmaya önemli katkıları bulunan Sayın Yrd. Doç. Dr. Cemil Y¼cel ve Seydi Aktuğ'a teőekk¼r ederim.

İÇİNDEKİLER	Sayfa
ÖZET.....	ii
SUMMARY.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
TABLolar LİSTESİ.....	v
RESİMLER LİSTESİ.....	vii

BİRİNCİ BÖLÜM- GİRİŞ

PROBLEM.....	1
AMAÇLAR.....	2
ÖNEM.....	3
SAYILTILAR.....	3
SINIRLILIKLAR.....	4
TANIMLAR.....	4

İKİNCİ BÖLÜM- LİTERATÜR TARAMASI

A) OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİ.....	5
1. Okul Çağındaki Çocukların Gelişim Özellikleri.....	5
2. Etkili Öğrenme İlkeleri.....	5
B) OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN YÖNTEMLER	
1. Okuma Yazma Öğretiminin Tarihsel Gelişimi.....	6
2. Okuma Yazma Öğretiminde Geçmişten Günümüze Kadar	
Kullanılan Yöntemler.....	7
a) Analiz (çözümleme) Yöntemi.....	7

b) Sözcük Yöntemi.....	7
c) Cümle Yöntemi.....	7
d) Öykü Yöntemi.....	8
e) Sentez (Bireşim) Yöntemi.....	8
f) Alfabe Yöntemi.....	8
g) Fonetik Yöntem.....	9
h) Hece Yöntemi.....	9
ı) Karma Yöntem.....	9

C) SES TEMELLİ CÜMLE YÖNTEMİ

1) Ses Temelli Cümle Yönteminin Gerekçeleri.....	9
2) Ses Temelli Cümle Yönteminin Aşamaları.....	10
a) İlk Okuma-Yazmaya Hazırlık.....	10
b) İlk Okuma-Yazmaya Başlama ve İlerleme.....	11
i) Sesi Hissettirme ve Tanıma.....	11
ii) Sesi Okuma ve Yazma.....	11
iii) Sesten Heceler, Hecelerden Kelimeler, Kelimelerden Cümleler Oluşturma.....	11
c) Okur Yazarlığa Ulaşma.....	11

D) ÜLKEMİZDE OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİ İLE İLGİLİ

YAPILAN ARAŞTIRMALAR.....	12
---------------------------	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMADA KULLANILAN YÖNTEM VE TEKNİKLER.....	16
--	-----------

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

1) Öğretmenlerin “Size Göre, Ses Temelli Cümle Yöntemi İle Okuma Yazma Öğretiminde Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Güçlükler Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar.....	18
a) Öğretmenlerin “Bu Güçlükler Daha Çok Neyle İlgilidir?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar	19
2) Öğretmenlerin “Ders Kitabından Kaynaklanan Güçlükler Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar.....	22
a) Öğretmenlerin “Okuma; Somut İşlemler Döneminde Bulunan Öğrencilere Soyut Kavramlarla mı Öğretiliyor Sizce?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar.....	27
b) Öğretmenlerin “Sizce, Bunun Ne Tür Sakıncaları Olabilir?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar.....	29
c) Öğretmenlerin “Öğretilmek İstenen Sesle Ders Kitabında Var Olan Resimler Arasında Uyum Var mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar.....	30
d) Öğretmenlerin “Uyumsuzluk Varsa Bunun Nedeni Nedir ve Örneklendirebilir misiniz?” sorusuna Verdikleri Cevaplar.....	31
3) Öğretmenlerin “Bitişik Eğik Harflerle Okuma Yazma Öğretimi Tamamlandıktan Sonra Dik Temel Harflerle Karşılaşan Öğrenci Uyumsuzluk Yaşıyor mu?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar.....	48
a) Öğretmenlerin “Ne Tür Uyumsuzluklar Gözlemliyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar.....	49

4) Öğretmenlerin “Öğretmenlerin Meslek Deneyimi/ Kıdem/Bu Yönteme Dair Hizmet İçi Eğitimden Veya Seminerden Geçmiş Olup Olmamaları Yöntemin Uygulanması Sürecini Sizce Nasıl Etkiler?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar.....	50
5) Öğretmenlerin “Yöntem Değişikliği Kurum İçerisindeki Kültürü Nasıl Etkiliyor?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar.....	51
a) Öğretmenlerin “Sizce, Uygulamaya Koyulan Bu Yeni Yöntem Öğretmenler Arasında Meslektaş Öğrenmesini Veya Etkileşimini Artırma Yönünde Bir Etki Yaptı mı?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar.....	52
b) Öğretmenlerin “Yaptığını Düşünüyorsanız Bunlara Örnek Verebilir misiniz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar.....	52
6) Öğretmenlerin “Sizce Yöntem Değişikliği Çocukların Uzun Dönemde Okuma Stratejilerini Nasıl Etkiliyor?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar.....	54
a) Öğretmenlerin “Bu Yöntemle Okumaya Başlayan Çocukların, Kazandıkları Okuma Becerilerini Belirlenen Beş Alana Nasıl Transfer Ettiklerini Gözlemliyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar.....	56
b) Öğretmenlerin “Bu Yöntemle Okumaya Başlayan Çocuklar, Kazandıkları Okuma Becerilerini Müfredatın Başka Alanlarındaki Okumalarına Transfer Edebiliyor mu?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar.....	57

7) Öğretmenlerin “Öğrencilerin Ön Bilgilerinden Hareket Edilmesini Gerektiren Bu Yöntem Okul Öncesi Eğitim Görmüş Öğrenciler İle Görmemiş Öğrenciler Arasında Farklılık Yaratıyor mu?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar.....	57
8) Öğretmenlerin “Ses Temelli Cümle Yöntemiyle Okuma Yazma Öğretiminin İşleyen Yanları veya Avantajları Var mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar.....	59
a) Öğretmenlerin “Var Olduğunu Düşünmüyorsanız, Sizce Yöntemin İşleyen Yanları Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar.....	60
b) Öğretmenlerin “Yine Var Olduğunu Düşünüyorsanız, Eski Yöntemle Karşılaştırıldığında Ne Tür Avantajlar Söz Konusu Olabilir?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar.....	60
9) Öğretmenlerin “Kendinizi, Ses Temelli Cümle Yöntemiyle Okuma Yazma Öğretiminin Uygulanmasında Yeterli Miktarda Deneyim Kazanmış Biri Olarak Görüyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar.....	61
a) Öğretmenlerin “Görüyorsanız, Bu Yöntemin Uygulanmasında Nasıl Deneyim Kazandığınızı Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar.....	62
b) Öğretmenlerin “Görmüyorsanız, Bu Yöntemin Uygulanmasıyla İlgili Ne Tür Bir Eğitimden Geçmek İsterdiniz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar.....	62

BEŞİNCİ BÖLÜM**A)SONUÇ VE ÖNERİLER**

1)Sonuçlar.....63

2) Öneriler.....65

B) KAYNAKÇA.....66**C) EKLER.....69**

TABLOLAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1.	Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Özellikleri.....17
Tablo 2.	Öğretmenlerin “Size Göre, Ses Temelli Cümle Yöntemi İle Okuma Yazma Öğretiminde Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Güçlükler Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....19
Tablo 3.	Öğretmenlerin “Bu Güçlükler Daha Çok Neyle İlgilidir?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....21
Tablo 4.	Öğretmenlerin “Ders Kitabından Kaynaklanan Güçlükler Nelerdir?”. Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....23
Tablo 5.	Öğretmenlerin “Okuma; Somut İşlemler Döneminde Bulunan Öğrencilere Soyut Kavramlarla mı Öğretiliyor Sizce?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....28
Tablo 6.	Öğretmenlerin “Sizce, Bunun Ne Tür Sakıncaları Olabilir?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....29
Tablo 7.	Öğretmenlerin “Öğretilmek İstenen Sesle Ders Kitabında Var Olan Resimler Arasında Uyum Var mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....30
Tablo 7.1.	“i” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....32

Tablo 7.2.	“n” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....	33
Tablo 7.3.	“r” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....	34
Tablo 7.4.	“m” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....	35
Tablo 7.5.	“u” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....	36
Tablo 7.6.	“ı” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....	37
Tablo 7.7.	“y” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....	38
Tablo 7.8.	“s” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....	39
Tablo 7.9.	“b” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....	40
Tablo 7.10.	“ş” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....	41
Tablo 7.11.	“ç” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....	42
Tablo 7.12.	“g” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....	43
Tablo 7.13.	“c” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....	44

Tablo 7.14.	“ğ” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....	45
Tablo 7.15.	“f” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....	46
Tablo 7.16.	“j” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....	47
Tablo 8.	Öğretmenlerin “Bitişik Eğik Harflerle Okuma Yazma Öğretimi Tamamlandıktan Sonra Dik Temel Harflerle Karşılaşan Öğrenci Uyumsuzluk Yaşıyor mu?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....	48
Tablo 9.	Öğretmenlerin “Ne Tür Uyumsuzluklar Gözlemliyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....	49
Tablo 10.	Öğretmenlerin “Öğretmenlerin Meslek Deneyimi/ Kıdem/Bu Yönteme Dair Hizmet İçi Eğitimden Veya Seminerden Geçmiş Olup Olmamaları Yöntemin Uygulanması Sürecini Sizce Nasıl Etkiler?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....	50
Tablo 11.	Öğretmenlerin “Yöntem Değişikliği Kurum İçerisindeki Kültürü Nasıl Etkiliyor?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....	51
Tablo 12.	Öğretmenlerin “Yaptığını Düşünüyorsanız Bunlara Örnek Verebilir misiniz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....	53
Tablo 13.	Öğretmenlerin “Sizce Yöntem Değişikliği Çocukların Uzun Dönemde Okuma Stratejilerini Nasıl Etkiliyor?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....	55

- Tablo 14. Öğretmenlerin “Bu Yöntemle Okumaya Başlayan Çocukların, Kazandıkları Okuma Becerilerini Belirlenen Beş Alana (dinleme, konuşma, okuma-yazma, görsel okuma ve görsel sunu) Nasıl Transfer Ettiklerini Gözlemliyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....56
- Tablo 15. Öğretmenlerin “ Öğrencilerin Ön Bilgilerinden Hareket Edilmesini Gerektiren Bu Yöntem Okul Öncesi Eğitim Görmüş Öğrenciler İle Görmemiş Öğrenciler Arasında Farklılık Yaratıyor mu?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....58
- Tablo 16. Öğretmenlerin “Ses Temelli Cümle Yöntemiyle Okuma Yazma Öğretiminin İşleyen Yanları veya Avantajları Var mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....59
- Tablo 17. Öğretmenlerin “Kendinizi, Ses Temelli Cümle Yöntemiyle Okuma Yazma Öğretiminin Uygulanmasında Yeterli Miktarda Deneyim Kazanmış Biri Olarak Görüyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları.....61

RESİMLER LİSTESİ

	Sayfa
Resim 1.	Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan Heceleme Örnekleri-1.....24
Resim 2.	Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan Heceleme Örnekleri-2.....25
Resim 3.	Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan Heceleme Örnekleri-3.....26
Resim 4.	Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “i” Sesi Görseli.....32
Resim5.	Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “n” Sesi Görseli.....33
Resim 6.	Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “r” Sesi Görseli.....34
Resim 7.	Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “m” Sesi Görseli.....35
Resim 8.	Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “u” Sesi Görseli.....36
Resim 9.	Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “ı” Sesi Görseli.....37
Resim 10.	Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “y” Sesi Görseli.....38
Resim 11.	Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum”

	Kitabında Yer Alan “s” Sesi Görseli.....	39
Resim 12.	Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “b” Sesi Görseli.....	40
Resim 13.	Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “ş” Sesi Görseli.....	41
Resim 14.	Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “ç” Sesi Görseli.....	42
Resim 15.	Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “g” Sesi Görseli.....	43
Resim 16.	Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “c” Sesi Görseli.....	44
Resim 17.	Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “ğ” Sesi Görseli.....	45
Resim 18.	Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “f” Sesi Görseli.....	46
Resim 19.	Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “j” Sesi Görseli.....	47

BİRİNCİ BÖLÜM

PROBLEM

İlkokuma yazma öğretiminin amacı öğrencilere okuma yazmanın öğretilmesinin yanında iyi Türkçe becerisi kazandırmaktır. İlköğretim okullarında Türkçe öğretiminin amacı; Milli Eğitimin genel amaçları ve ilkeleri doğrultusunda (Öz, 2001):

1. *Öğrencilere, görüp izlediklerini, dinlediklerini okuduklarını tam ve doğru olarak anlama gücü kazandırmak,*
2. *Öğrencilere, görüp izlediklerini, dinlediklerini, okuduklarını, incelediklerini ve düşündüklerini, tasarladıklarını söz ya da yazı ile doğru ve amaca uygun olarak anlatma beceri ve alışkanlığı kazandırmak,*
3. *Öğrencilere Türkçe'yi sevdirmek, Türkçe'nin kurallarını sezdirip kavratmak; Türkçe'yi gelişim süreci içinde bilinçle, özenle ve güvenle kullanmaya yöneltmek.*
4. *Öğrencilere, dinleme, okuma, alışkanlık ve zevkini kazandırmak; estetik duygularının gelişmesine yardımcı olmak.*
5. *Çeşitli etkinliklerle öğrencilerin kelime dağarcığını zenginleştirmek.*
6. *Çocukların, ulusal duygusunu ve coşkusunu güçlendirmede kendi payına düşeni yapmak.*
7. *Sözlü ve yazılı Türk ve Dünya kültür ürünleri yoluyla, Türk kültürünü tanıma ve kazanmalarında; Türk yurdunu ve ulusunu, doğayı, hayatı, insanlığı sevmelerinde yardımcı olmak.*
8. *Öğrencilere, bilimsel, eleştirci, doğru, yapıcı ve yaratıcı düşünme yollarını kazandırmada Türkçe dersinin payına düşeni gerçekleştirmektedir.*

Bu amaçlar çerçevesinde iyi bir Türkçe becerisi kazandırılırken çocuğun öğrenme özellikleri dikkate alınır. (Bilir, 2005) Ülkemizde yeni düzenlenen Türkçe öğretim programı, çoklu zeka, yapılandırmacı yaklaşım, beyin temelli öğrenme, öğrenci merkezli öğrenme, bireysel farklılıklara duyarlı öğretim gibi yaklaşım ve modeller çerçevesindedir. Bu modeller ve yaklaşımlar çerçevesindeki yeniden yapılanmanın en önemli noktalarını Özden (2003) şöyle özetlemiştir:

- Öğrencilere çok yönlü, soyut, eleştirel, yaratıcı, yapıcı, bağımsız, mantıklı, ve analitik düşünce becerisini kazandırma,
- Öğrencilere bilginin yeni bilgiler üretmek için bir araç olduğu, bilginin kullanılmamasının değerini düşürdüğü becerisini kazandırma,
- Problemi tanılama, tanımlama, çözüm için alternatifler üretme ve bunlardan birinin seçilmesi becerisini kazandırma,
- Öğrencilere kendi ilgi alanları doğrultusunda çalışma imkanlarının verilmesi,
- Öğrencilerin kendilerini farklı, önemli, değerli hissetmelerinin ve kapasitelerine güvenmelerinin sağlanması,
- Öğrencilerin başkalarıyla iletişim kurma becerilerini ve kendilerini yazılı sözlü olarak ifade edebilmeleri becerilerini geliştirme amaçlanmaktadır.

Bu bağlamda içerik ve öğrenmenin öğrencilerin ilgi, yetenek, ihtiyaçlarına göre düzenlendiği; öğrencinin düşünmesinin ve bilgi üretmesinin amaçlandığı görülmektedir.

Okuma yazma öğretimi de yeniden yapılanma ile birlikte yeni bir yöntemle şekillenmiş, 2005-2006 eğitim öğretim yılı itibariyle ilk okuma yazma öğretiminde bitişik eğik harfler kullanılarak ses temelli cümle yöntemi uygulanmaya başlanmıştır. Acaba, bitişik eğik harfler kullanılarak ses temelli cümle yöntemi ile okuma yazma öğretiminde sınıf öğretmenleri problemlerle karşılaşmakta mıdır ve bu yöntem uygulanırken kaynak kitap olarak kullanılan “okuma yazma öğreniyorum” kitabından kaynaklanan problemler var mıdır? sorularına cevap aramak amacıyla bu araştırma desenlenmiştir.

AMAÇLAR

Bu araştırmada bitişik eğik harfler kullanılarak uygulanan ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma öğretiminde ilköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları problemleri, bu problemler kapsamında okuma yazma öğretimi aşamasında kullanılan ders kitabındaki uyumsuzlukları ortaya koymak amaçlanmaktadır. Bununla birlikte ses temelli cümle yönteminin uygulanması sırasında yöntemin işleyen yanlarını da vurgulamak ve açığa kavuşturmak da birincil amaçla birlikte önem taşımaktadır.

Bu temel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

- 1-) Ses temelli cümle yöntemi ile okuma yazma öğretiminde sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları güçlükler nelerdir?
- 2-) Sınıf öğretmenlerine göre, ses temelli cümle yöntemi ile okuma yazma öğretiminde yöntemin uygulanmasını zorlaştıran ve kolaylaştıran faktörler nelerdir?
- 3-) Ses temelli cümle yönteminin işleyen yanları var mıdır?
- 4-) Sınıf öğretmenlerine göre, ses temelli cümle yönteminin işleyen yanları nelerdir?

ÖNEM

Çocuklar ilk anadil eğitimini ailesinden ve yakın çevresinden alırlar. İlköğretim çağına gelip okuma yazma etkinliklerine başlayan çocuk dilin temel kurallarını da öğrenmeye başlar. Bu temel kurallar bireyin yaşadığı toplumla kendisi arasında sağlıklı bir bağ oluşturmasını sağlar. Bu kurallar çerçevesinde birey, toplumu tanıyıp anlama yeteneğine kavuşur. Bu bağlamda okuma yazma etkinliklerinin birey açısından önemi vurgulanmıştır. Birey açısından önem taşıyan bu etkinliklerin daha anlamlı ve etkili hale getirilmesi açısından bu çalışma önem taşımaktadır.

Bu araştırma, bitişik eğik harfler kullanılarak uygulanan ses temelli cümle yönteminde sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları problemler hakkında bilgi vermesi

açısından önemlidir. Ayrıca problem kapsamında görülen ders kitabının incelenip öğretmenlere yeni öneriler sunması yönüyle de önem taşımaktadır.

Bu araştırma ile okuma yazma öğretiminde kullanılan ses temelli cümle yönteminde sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları problemleri, bu problemler kapsamındaki ders kitabının öğretmenler tarafından olumsuz görülen taraflarını ortaya çıkarıp öğrenciler açısından daha olumlu bir ortam geliştirmeye çalışılmaktadır.

SAYILTILAR

- Başvurulan sınıf öğretmenlerinin görüşleri bu araştırma için yeterlidir.
- Ses temelli cümle yöntemi ile okuma yazma öğretiminde sınıf öğretmenleri bir takım güçlüklerle karşılaşmaktadırlar.
- Kullanılan ders kitabı ses temelli cümle yöntemi için yeniden düzenlenmelidir.

SINIRLILIKLAR

Bu araştırma,

1. 2006-2007 eğitim öğretim yılı ile,
2. Aydın ili Didim ilçesinde görev yapmakta olan 15 birinci sınıf öğretmeniyle sınırlıdır.

TANIMLAR

İlkokuma yazma: İnsanlığın oluşturduğu sembolleri bireye öğretmek, onda yeni bir iletişim kanalı oluşturma. (Güleryüz,2002)

İlkokuma yazma öğretimi: Bireylere okuma yazma temel becerilerini kazandırmak için yapılan öğretim. (Güleryüz,1991)

Ders kitapları: Sürekliliği, doğruluğu, değişkenliği tartışılabilen bir olgu olan bilginin yanı sıra görsel, algısal, ussal ve zihinsel kazanımların toplamına işaret etmektedir. (Demirel,2004)

İKİNCİ BÖLÜM

LİTERATÜR TARAMASI

A) OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİ

Bitişik eğik harf kullanılarak ses temelli cümle yöntemi ile okuma yazma öğretilirken birinci sınıf öğretmenlerinin öğretim esnasında karşı karşıya kaldıkları problemlerin ortaya çıkarılmasını amaçlayan araştırmanın bu bölümünde sırası ile okuma yazma öğretimine, okuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemlere, ses temelli cümle yöntemine, ülkemizde ve yurt dışında okuma yazma öğretimi ile ilgili yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

1. Okul Çağındaki Çocukların Gelişim Özellikleri

Çocuklar ilkokula 6-7 yaşlarında başlamaktadırlar. Bu yaş çocukların genel özellikleri; tersine çevirebilme yeteneklerini kazanmış olmaları, korunum ilkesi ile sorunlarının kalmamış olması, bazı işlemleri zihinsel olarak yapabiliyor olmaları, üst düzeyde gruplara ayırmayı yapabiliyor olmaları, ben merkezilikten uzaklaşmış olmalarıdır. Ancak bu yaş çocukları henüz soyut düşünmeyi beceremez, karmaşık problemleri somut ise çözebilirler. Soyut olan problemleri çözemezler. Soyut sözcükleri günlük hayatta konuşma sırasında kullanmalarına rağmen ne olduklarını açıklayamaz zihinlerinde şekillendirmezler (Senemoğlu, 2000).

Çocukların okul öncesinde ve ilköğretim yıllarında öğrenmelerini sağlamak için özellikle ve öncelikli olarak somut nesnelere, materyallerle, olaylarla çalışması sağlanmalıdır. Ayrıca, öğretimde yakından uzağa ilkesi kullanılmalıdır. Bununla birlikte çocukların kendi hızlarıyla öğrenmesine olanak verilmelidir. Bazı çocuklar öğrenmede çok zorlanıp yardıma gereksinim duyarken, bazıları zorlanmadan bağımsız olarak öğrenirler. Buna bağlı olarak öğretim bireyselleştirilerek her öğrencinin kendi özelliklerine bağlı olarak öğrenmesine olanak sağlanmalıdır (Bacanlı, 2002).

2. Etkili Öğrenme İlkeleri

Kalıcı öğrenmeyi sağlamak etkili ve anlamlı öğrenme ile gerçekleşir. Öğrencilerin öğrendiklerini günlük hayata aktarabilmeleri ve yaşamda kullanabilmeleri onların öğrenmelerinin kalıcı olduğunu gösterir. Etkili öğrenmenin sağlanabilmesi için şu durumlara dikkat edilmelidir (Senemoğlu,2002):

- Öğrencinin güdülenmişlik düzeyi konuya ilgi duyması, değer vermesi, özgüveni öğrenmenin etkililiğini artırır. (güdülenmişlik düzeyi: bireyi bir davranışı yapmaya yönelten iç güdüler.)
- Öğrencinin güdülenme düzeyini artırmak için öğretilecek konunun öğrencinin ne işine yaracağını nerede ve nasıl kullanacağını bilmesi gerekir.
- Öğrencinin gelişim düzeyi, genel sağlık durumu, genel yeteneği yaşı içinde yaşadığı sosyo kültürel koşullar öğrenmesinde önemli değişkenlerdir.
- Öğrencinin yeni öğreneceği konular ile ilgili ön öğrenmelerinin yeterli olması yeni öğrenmeleri daha kolay ve anlamlı hale getirir.
- Konunun öğrencinin beklentilerine uygun olması öğrenme düzeyini etkiler.
- Anlamlı bir şekilde öğrenilen bilgi anlamsız olarak öğrenilen bilgiden daha kolay geri getirilebilir ve daha kalıcıdır.
- Somut bilgi, öğrencinin daha kolay resmetmesini, imajlar oluşturmasını sağladığından, soyut bilgiden daha kolay ve doğru olarak anlamlandırılır ve öğrenilir.
- Öğrenmede değişik ilgi ve yeteneği olan öğrenciler için öğretmen öğretim sürecini ve etkinliklerini planlamada çoklu öğretim modelleri ve araçlarının etkili ve bir bütünlük içinde kullanılması gerekir.
- Öğrenmede somuttan soyuta, bilinenden bilinmeyene, yakın çevreden uzak çevreye bir yol izlenmelidir.
- En etkili öğrenme yaparak yaşayarak öğrenme aktivitesidir. Öğrenci ne kadar çok duyu organını kullanırsa bilgiyi çok yönlü kodlayabilir ve geri getirebilir.

B) OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN YÖNTEMLER

1. Okuma Yazma Öğretiminin Tarihsel Gelişimi

Yazının bulunmasından itibaren günümüze kadar okuma yazma öğretiminde bir çok yöntem kullanılmıştır.

Okuma yazma öğretimi ülkemizde yaklaşık bin yıldan beri harf yöntemine uygun olarak Arap harfleriyle yapılıyordu. Okuma yazmada Dr. Rüştü (1852’de) harfle öğretim yöntemini kullanarak “elif” mertek gibi, “Be” tekne gibi “te” ona benzer diyerek harflerle nesnelere çağrıştırarak öğretim yapıyordu. Selim Sabit Efendi 1874’te harflerle ilgili soruların sorulduğu ve bu şekilde harflerin kavratıldığı Elifba-i Osmani adlı bir alfabe yazdı. 1892 yılında okuma yazma öğretimiyle Hayat Bilgisi dersi arasında ilişki kurulmaya başladı. 1913’te yayınlanan Mektebi İptidaiye Müfredatında (İlkokul Programında) Satı Bey, okuma yazmada harf yöntemi önerdi. Yöntem konusunda ilk ciddi öneri Nüzhet Sabit tarafından “Kelime Usulüyle Elifba” eseriyle oldu. Çözümleme yönteminin savunucusu Nüzhet Sabit’le, Harf Yönteminin savunucusu Satı Bey yöntem konusunda tartışıp 1924 yılında “Alfabe Kongresinde” ilkokuma yazma konusunda ilk ciddi çalışma yapıldı. “Ses” yöntemiyle “sözcük” yöntemlerinden birinin seçilmesi 1924 ilkokul programında öğretmene bırakıldı. İki yıl uygulamadan sonra Harf ve Ses yöntemiyle okuma yazma heceleme ile sonuçlandı. 1926 İlkokul programında ilkokuma yazma öğretiminde Harf ve Ses yöntemi yasaklanıp “Sözcük” ve “Karma Yöntem” öngörüldü. İlkokuma yazma öğretiminde cümle öğretimi esas olarak alınması “Decroli Usulüyle İlkokuma Yazma Öğretimi” adlı kitabın Sadrettin Celal Anten tarafından Türkçe’ye çevrilmesiyle oldu ve 1936 ilkokul programıyla okullarda uygulandı (Güleryüz, 2000 S:88). 1948 ve 1982 de aynı şekilde uygulanmaya devam etti. 2563 sayılı Tebliğler Dergisi’nde yer alan kararla Türkçe Dersi Öğretim Programı değişti. Buna göre 1982 yılından bu yana uygulanmakta olan Çözümleme yöntemi yerini Ses Temelli Cümle Yöntemine bıraktı.

2.Okuma Yazma Öğretiminde Geçmişten Günümüze Kadar Kullanılan Yöntemler

a) Analiz (çözümleme) Yöntemi

Okuma yazma öğretiminde bütünden parçaya bir yol izlenen bu yöntemde cümlelerin anlamını bütün halinde kavrayan çocuk ileride daha hızlı ve anlamlı okuma alışkanlığı kazanır (Çelenk, 1983; Karagöz,1973; Ünalın,1994). İlkokuma yazma öğretimine çocuk için anlam taşıyan kısa cümle ve kelimelerle başlamak çocuk için daha uygun olur. İlkokuma yazma öğretiminde çözümleme yöntemini uygulamak, hem algılama yeteneğinin hem de gözün okumadaki işlevini oluşturan fizyolojik yapısının bir gereğidir (Binbaşoğlu,1988).

b) Sözcük Yöntemi

Sözcük yönteminde öğrenci sözcüğü ilk görüşte tanıyana yüksek sesle tekrar eder. Bunu kolaylaştırmak için sözcüğün yanına onu çağrıştırabilecek resimler konulur. Her yeni sözcük birkaç kez tekrar edilip ezberlendikten sonra cümle veya cümlecikler içinde kullanılıp bu sözcüklere tekrar dikkat çekme sağlanır. Bu yöntemde öğrencinin dikkati yazının anlamına çekilir, ne okuduğunu bilen çocuk için okuma zevkli hale gelir (Güneş, 2004).

c) Cümle Yöntemi

Cümle yöntemiyle okuma yazma öğretimine cümlelerin öğretimiyle başlanmaktadır. Öğrenci tarafından anlaşılın cümle zamanla sözcüğe daha sonra heceye ve en sonunda sese ayrılır. Cümlelerin sözcüğe heceye ve sese ayrılması aşamaları cümle öğretimi esnasında da gerçekleştirilebilmektedir. Bu yöntem uygulanırken kullanılan cümleler öğrenciler için anlamlı ise çocuk bunları okumaktan hoşlanır ve okumak çocuk için eğlenceli hale gelmektedir. Ayrıca okurken direk olarak cümleyi görmesi okurken sıçramaların uzun olmasını sağlamaktadır (Nas, 2001). Ancak cümle yöntemi uygulanırken seçilen cümleler öğrencilere uygun olmayan cümleler olursa öğrencilerin öğrenme hızları yavaşlar kelimeyi tanımayı yeteri kadar geliştiremezler.

d)Öykü Yöntemi

Öykü yönteminde öğrencilere kısa öykü ya da metinler okunur,canlandırılır. Bu kısa öykü ya da metinlerin öğrenciler tarafından ezberlenmesi ve yazılması sağlanır. Öğrencinin ezberlediği metin ya da öykü çözümleyip kelimelerine ayrılır. Elde edilen kelimelerle yeni cümleler oluşturulur (Köksal, 2001). Öykü yönteminde öğrenci öyküye kendisini fazla kaptırırsa veya okunan öykü uzun olursa cümle ve kelimeler yeterince anlaşılabilir ve bu yüzden yöntemin uygulanması başarısızlığa uğrar.

e) Sentez (Bireşim) Yöntemi

Cümlenin sözcüklerinden yeni cümle, sözcüğün hecelerinden yeni sözcük, hecelerin seslerinden yeni hece, yeni seslerinden yeni hece, yeni heceden yeni sözcük, yeni sözcükten yeni cümle oluşturma çalışmalarıdır (Güleryüz,2002).

Bütünden parçaya, parçadan da bütüne giden bir yol izlendiği görülmektedir. Bireşim yöntemi çözümlene yönteminin tam zıttı bir yöntemdir. İlkokuma yazma öğretiminde kullanılan en eski yöntemdir. Öncelikle sesli harfler öğretilir daha sonra sessiz harflerin öğretimine geçilir. Sesli harflerin öğretiminde herhangi bir güçlükle karşılaşmayan öğretmen, sessiz harflerin öğretimine geçildiğinde çok zorlanır (Altıntaş, 1988; Binbaşıoğlu, 1988;Nas,2001,; Okay, 1989).

Bireşim yönteminde çocuk harfleri birleştirirken birleştirme işiyle uğraşmaktan sözcüklerin ve cümlelerin anlamlarını kavrayamamaktadır. Harfleri birbirine bitiştirirken okuması kekeleme şeklinde olup, bu yöntem hızlı ve akıcı okuma sağlamamaktadır. Bu da öğrenciyi okumaktan soğutmaktadır (Okay,1989).

Bireşim yönteminin kendi içinde alfabe, fonetik(ses), hece yöntemi olmak üzere üç ayrı yöntemi bulunmaktadır.

f) Alfabe Yöntemi

Alfabe yönteminde öğrenci önce alfabedeki bütün büyük ve küçük harfleri öğrenir. Sonra iki, üç, dört, beş harfi yan yana getirerek hece oluşturulup bunları öğrenir. Oluşturulan heceler birleştirilerek sözcükler sonra cümleler oluşturulur (Güleryüz,2000; Köksal,2001; Nas,2001).

g) Fonetik Yöntem

Fonetik yöntemde harfler sesleriyle öğretilmektedir. Öncelikle harfin sesi öğretilmekte, sonra her sessiz harfin yanına sesli harf getirilerek heceler oluşturulmaktadır. Oluşturulan hecelerden yeni sözcükler, sözcüklerden de cümleler oluşturulmaktadır.

h)Hece yöntemi

Daha önceden hazırlanmış hecelerden oluşturulan hece tablosu öğrencilere ezberletilmek yoluyla hece yöntemi uygulanmaktadır.

I)Karma Yöntem

Karma yöntemle okuma yazma öğretiminde öncelikle cümle ve sözcükler verilir. Kelime, hece ve harflerin tanıtılması hemen ve çabuk olur. Bu yöntemde amaçlandığı gibi okuma kısa sürede olur ancak anlamlı ve hızlı okuma sağlanamaz (Ünalın,1994).

C) SES TEMELLİ CÜMLE YÖNTEMİ

1. Ses Temelli Cümle Yönteminin Gerekçeleri

Ses temelli cümle yöntemine geçişin belli başlı gerekçeleri vardır. Bunlar;

- Ses temelli cümle yönteminde ilkökuma yazma öğretimi, dinleme, konuşma becerilerinden kopuk sadece okuma yazma becerilerini geliştirme olarak değil Türkçe öğretiminin beş öğrenme alanı ile birlikte yürütülmektedir. Bunlar dinleme, konuşma, okuma yazma, görsel okuma ve görsel sunudur.
- İlkokuma yazma öğretimine seslerle başlanması, seslerin birleştirilmesi ile anlamlı heceler, kelimeler oluşturulması ve cümlelere ulaşılması öğrencinin bilgilerin zihinde yapılanmasını kolaylaştırmaktadır. Bu yönüyle Ses Temelli Cümle Yöntemi, yapılandırıcı öğrenme yaklaşımına uygun bir yöntemdir.
- Türkçe’de her harf bir sesi karşıladığından bu yöntem Türkçe’nin ses yapısına uygundur. Öğrencilerin dil gelişimine (doğru telaffuz, akıcılık, sesleri ayırt etme vb.) katkıda bulunmaktadır.
- Öğrencilerin bütün sesleri öğrenmesi, yazma sürecinde kelimeleri doğru yazmalarını sağlamaktadır.

- Öğrenci yazı ile konuşma arasındaki benzerlikleri görmekte, yazının harflerin birleşmesiyle yapıldığını anlamaktadır.
- Öğrencilerin sözlü dilden yazılı dile geçmesini kolaylaştırmaktadır.
- Bu yöntem ilkokuma yazmayı öğrenme sürecinde öğrencilerin bireysel, zihinsel ve sosyal gelişimlerine katkı sağlamaktadır. (M.E.B. Türkçe Öğretim Programı Kılavuzu)

2. Ses Temelli Cümle Yönteminin Aşamaları

Ses temelli cümle yöntemi uygulanırken belli başlı aşamalardan geçilmelidir. Bu aşamalar aşağıda özellikleriyle birlikte açıklanmıştır.

a) İlkokuma Yazmaya Hazırlık

Ses temelli cümle yönteminin hazırlık aşamasında öğrenciler ve öğrenci velileri tanınır. Öğrencilerin okula ve yapılacak olan çalışmalara uyum sağlaması için bazı etkinlikler yapılır. Öğrenciler eğitim öğretim yapılacak sınıflara alınıp sıralarına oturtulur, sırayla kendileri, aileleri, neleri yapmaktan hoşlandıkları hakkında konuşmaları sağlanır.

Hazırlık aşamasında; sınıfı, sınıf ortamı, sınıfta bulunan eşyaları ve bunları nasıl kullanmaları gerektiği hakkında bilgi verilir. Sınıf ortamı hakkında gerekli bilgiler verildikten sonra okul ortamı tanıtılır ve öğrencilerin okula yabancılik çekmemeleri sağlanır. Öğrencilerin sınıfa ve okula uyumu sağlandıktan sonra öğrenci velileri ile görüşülüp yöntem ve yapmaları gerekenler hakkında bilgi verilir.

Öğrencinin okuma çalışmalarına hazır hale getirilmesi aşamasında, çeşitli kitaplardan görseller seçilip resimler hakkında konuşmaları, kitabın sayfalarını açıp inceleyerek kitaba alışması sağlanır.

b) İlk Okuma-Yazmaya Başlama ve İlerleme

İlk okuma yazmaya başlama ve ilerleme aşaması; sesi hissetme ve tanıma, sesi okuma ve yazma, sestten anlamlı heceler, kelimeler ve cümleler oluşturma aşamalarından oluşmaktadır.

i) Sesi Hissettirme ve Tanıma

Sesi hissetme ve tanıma aşamasında öğrencinin sesi fark etmesi için gerekli çalışmalar yapılmaktadır. Sesin içinde geçtiği sözcüklerin yer aldığı görsellerle, öyküler, çeşitli şarkılarla ve hayvan sesleriyle ses öğrenciye hissettirilir. Günlük hayatta kullandıkları sözcüklerden veya sınıfında bulunan arkadaşlarının isimlerinden yola çıkarak sesin içinde bulunduğu çeşitli örnekler verilir.

ii) Sesi Okuma ve Yazma

Sesin okunması ve yazılması aşamasında öğretmen sesin ağızdan çıkması gerektiği şekli söyler. Tahtaya bitişik eğik harfler kullanılarak ses yazılır. Öğrencilerin de çeşitli çalışma kağıtlarına ve defterine doğru şekilde yazması sağlanır.

iii) Sesten Heceler, Hecelerden Kelimeler, Kelimelerden Cümleler Oluşturma

Heceler, kelimeler ve cümleler oluşturma aşamasında öncelikle öğretilen iki ses birleştirilip hece oluşturulur. Daha sonra öğrenilen her yeni sesle yeni heceler, bu hecelerden de yeni sözcükler oluşturulur. Oluşturulan her sözcük üzerine konuşulur ki öğrencinin zihninde bir şekil oluşması sağlanır.

c) Okur Yazarlığa Ulaşma

Okur yazarlığa ulaşma aşaması okuma yazma sürecinin son aşamasıdır. Bu aşamaya ulaşmış öğrenci şiirleri, tekerlemeleri, hikayeleri ve çeşitli metinleri okuyabilmektedir.

D) ÜLKEMİZDE OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİ İLE İLGİLİ YAPILAN ARAŞTIRMALAR

Ulusal literatür tarandıktan sonra; ilk okuma yazma öğretiminde yapılan araştırmaların daha çok aşağıdaki faktörlerin araştırılmasına yoğunlaştıkları gözlenmektedir :

İlkokuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemler,

Yöntemlerin etkililiği,

İlkokuma yazmayı kolaylaştıran ve zorlaştıran faktörler,

İlkokuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemlerle ilgili güçlükler.

Olçum (1992), ilkokuma yazma öğretiminde karşılaşılan güçlükleri öğretmenlerin görüşlerini alarak araştırmıştır ve şu sonuçlara ulaşmıştır: karşılaşılan güçlükler program geliştirme, öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyi, öğretmenlerin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim çalışmalarlarıyla denetimden kaynaklanmaktadır.

Damar (1996), ilkokuma yazma öğretiminde karşılaşılan güçlükleri öğretmenlerin görüşlerini alarak araştırmıştır ve şu sonuçlara ulaşmıştır: ilkokuma yazma öğretiminde karşılaşılan problemlerle öğretmenlerin cinsiyetleri, hizmet içi kus durumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Karşılaşılan güçlüklerle öğretmenlerin öğrenim durumları ve kıdemleri arasında anlamlı ilişki vardır.

Kılıç (1996), ilkokuma yazma öğretiminde karşılaşılan güçlükleri öğretmenlerin görüşlerini alarak araştırmıştır ve şu sonuçlara ulaşmıştır: öğretmenlerin kişisel problemleri ile öğretimde karşılaşılan güçlükler birbiriyle alakalıdır. Öğretmenlerin özlük hakları ile ilgili sıkıntıları, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, çevre ve aile ile ilgili faktörler, öğretmenlerin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim eksiklikleri gibi meseleler ilkokuma yazma öğretiminin seyrini etkiler.

Yalçın (1999), ilkokuma yazma öğretiminde karşılaşılan güçlükleri öğretmenlerin görüşlerini alarak araştırmıştır ve şu sonuçlara ulaşmıştır: öğretmen adayları iyi yetiştirilememektedir, sınıfların kalabalık olması sebebiyle öğrencilerle bireysel olarak ilgilenilmemektedir, ilkokuma yazma öğretiminde karşılaşılan güçlüklerle kullanılan yöntem arasında anlamlı ilişki vardır.

Çelenk (1993), ilkokuma yazma öğretiminde aşamalı bireşim yönteminin etkililiğini araştırmıştır ve şu sonuca ulaşmıştır: aşamalı bireşim tekniği okuma yazma öğrenme süresini kısaltmakta ve doğru yazma becerisi kazandırmaktadır.

Bulut (1998), ilkokuma yazma öğretiminde kullanılan bireşim ve çözümlene yöntemlerinin farklarını, benzerliklerini, iki yöntemin birden nasıl faydalı olduğunu öğretmen görüşlerine dayalı olarak incelemiştir ve şu sonuçlara ulaşmıştır: bireşim metodu öğrencilerin okuma hızını yavaşlatır. Bireşim metoduyla ilkokuma yazma öğretimi yapıldığında çocuklarda okuyup yazarken harf ve hece düşüklüğüne sıkça rastlanmaktadır. çözümlene metoduyla okuma yazma öğrenen çocuklar okuduğunu anlamada daha başarılı olmuşlardır.

Koçak(1998), çözümlene metoduyla karma metodu karşılaştırarak doğru bir şekilde okuyup yazmada başarılı metot için veriler elde etmeyi amaçlamıştır ve yaptığı araştırma sonucunda; doğru okuyup yazmada çözümlene metodunun karma metoda göre daha başarılı olduğunu gösteren veriler elde etmiştir.

Uçar (2001), okuma yazma öğretiminde kullanılan karma ve çözümlene yöntemlerinin etkililiğini karşılaştırmayı amaçlamıştır. Bu araştırmasında yöntemleri öğrencilerin anlama, anlatma, sorulara yanıt verebilme, yorumlama, kendini ifade edebilme, yaratıcılık, söyleneni yazabilme yönleriyle incelemiştir ve şu sonuçlara ulaşmıştır: sosyo ekonomik durumu iyi olan öğrenciler her iki metotta da başarılı oldular. Mesleki tecrübesi olan öğretmenler karma metotta daha başarılı oldular ancak çözümlene metodunda genç öğretmenlerle aralarında fark olmadı. Çözümlene metodu ile okuma yazma öğrenen öğrenciler daha başarılı oldular.

Çelenk (2002), ilkokuma yazma öğretimi programından kaynaklanan sorunları, öğretmen yetersizliğinden kaynaklanan sorunları ve okul-aile ilişkilerinden kaynaklanan sorunları belirlemeye çalışmıştır.

Ünüvar (2002), ilkokuma yazma öğretiminde karşılaşılan güçlükleri incelemiştir ve şu sonuçlara ulaşmıştır: okul öncesinde edinilen hatalı davranışlar, velilerin çocuklara harfleri adlarıyla öğretmeleri, yazı programında yapılan değişiklikler ilkokuma yazmayı olumsuz etkiler.

2005-2006 öğretim yılından itibaren bizim ülkemizde de uygulamaya konulmuş olan ve ilkokuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemlerden biri olan ses temelli cümle

yöntemiyle ilgili yapılan araştırmaların oldukça sınırlı olduğu görölmektedir. Buna rağmen; literatürde ses temelli cümle yöntemine ilişkin spesifik araştırma bulgularına rastlanmıştır.

Çiftçi (2005), ses temelli cümle yöntemi ile ilgili araştırma amacıyla öğretmen, yönetici, müfettiş ve birinci sınıf öğrencileriyle görüşme yapmıştır ve şu sonuçlara ulaşmıştır: ilkokuma yazmada yöntem sorunu yaşanmamaktadır. Bu yöntem ile yapılan çalışmalarına genel olarak olumlu bakılmaktadır.

şahin, İnci, Turan ve Apak (2005), ses temelli cümle yöntemi hakkında 2005-2006 öğretim yılında bu sistemi ilk uygulayan pilot okullardaki öğretmen görüşlerini almayı ayrıca aynı dönemde ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma öğrenene öğrenciler ile çözümleme yöntemiyle okuma yazma öğrenen çocukların okuma hızı, okuma hataları, okuma anlama becerileri açısından karşılaştırmayı amaçlamışlardır. Bu araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır: ses temelli cümle yöntemi ile okuma yazma öğrenen öğrenciler çözümleme yöntemi ile okuma yazma öğrenen öğrencilere göre daha yavaş okudukları, okuma sırasında heceleri bölerek okudukları, satır sonlarına sığmayan kelimeleri uygun yerinden bölemedikleri görölmüştür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMADA KULLANILAN YÖNTEM VE TEKNİKLER

Gözlem, görüşme ve doküman çözümlemesi gibi bilgi alma yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal bir ortamda gerçekçi bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmalar olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım, 1999). Nitel araştırmalarda araştırmanın doğası, konusu ve amacına yönelik değişik yöntemler kullanılmaktadır. Bunlardan gözlem, görüşme ve yazılı doküman incelemesi en yaygın şekilde kullanılan yöntemlerdir (Yıldırım, 1999 ; Ekiz, 2003). Kullanılan bu yöntemlerden biri olan görüşme yöntemi, görüşmecinin cevap almak amacı ile hazırladığı soruları, sözlü olarak ve yüzyüze olması koşulu ile deneklere yönelttiği bir konuşmadır (Bogdan ve Biklen, 1998; Kaptan, 1997).

Görüşme yöntemi çeşitli şekillerde gruplandırılabilmeyle beraber en yaygın olarak yapılandırılmış görüşme, yarı yapılandırılmış görüşme ve yapılandırılmamış görüşme olarak gruplandırılmıştır (Karasar, 1999).

Yapılandırılmış görüşme tekniğinde; bir esneklik hakim olmayıp görüşmeciye sorulacak soruların, bu soruların nasıl sorulacağına planlandığı “görüşme planı” hazırlanıp bu plan aynen uygulanır (Karasar, 1999). Açık uçlu soruların nadiren kullanıldığı bu görüşme tekniğinde, görüşmecilerin verdikleri cevaplar arasındaki farklılıklar ve paralellikler saptanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2000).

Yapılandırılmamış görüşme tekniğinde; görüşmeciye sorulan sorulara görüşmecinin çok geniş cevaplama ve yorumlama fırsatı verilir. Çok esnek bir görüşme tekniğidir. Görüşmecinin verdiği cevaplar doğrultusunda yeni sorular sorulabilir (Karasar,1999). Görüşmecinin sorulara verdiği cevaplar doğrultusunda belirli konuları keşfetmeye çalışan araştırmacı, görüşme esnasında araştırması ile alakalı özel konulara değinildiğinde derine inip bu konuyu irdeleyebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2000).

Bu araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme tekniğine uygun olarak toplanmış olup, yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde araştırmacı deneye sormak istediği soruları önceden hazırlar. Hazırlanan bu sorular her katılımcıya belli bir sistem

çerçevesinde sorulur. Katılımcıların her katılımcıya aynı soruların sorulduğu görüşmede aynı cevapları vermemelerini sağlamak amacıyla ayrıntıya inebilmeleri sağlanır (Altunışık ve diğerleri, 2001). Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği diğer görüşme tekniklerine nazaran daha esnek bir yapıya sahip olması sayesinde eğitimbilim araştırmalarına daha uygun bir veri toplama tekniği görünümünü vermektedir (Türnüklü, 2000). Bu tekniğin esneklik özelliğinden faydalanabilen araştırmacı aydınlanmak istediği konu hakkındaki soruları istediği kadar derinleştirip ayrıntıya inebilir. Bunu yaparken sorulan sorular karşısında zorlanan görüşmeciye küçük ipuçları verilebilir.

Bu araştırmada kullanılacak olan görüşme formu hazırlanırken şu ilkelere dikkat edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2001).

1. Kolay anlaşılabilir ve odaklı soruların hazırlanması,
2. Açık uçlu sorular sorulup, yönlendirmekten kaçınılması,
3. Çok boyutlu soru sormaktan kaçınılması,
4. Alternatif soruların ve sondaların hazırlanması,
5. Farklı türden soruların yazılması ve soruların mantıklı bir biçimde düzenlenmesidir.

Bu ilkeler göz önünde tutularak hazırlanan sorular alanda uzman kişiden de fikir alındıktan sonra görüşme formuna son şekli verilmiştir.

Nitel araştırmada, problemin özelliği ve araştırmacının sahip olduğu kaynaklar örneklem seçiminde etkili rol oynar. Bu araştırma yönteminde; kullanılan araştırma kaynaklarının sınırlı olması, kullanılan bilgi toplama ve veri çözümleme yöntemlerinin sahip olduğu özellikler, araştırmacının sınırlı sayıda bireyi örneklem grubuna dahil edebilmesine sebep olmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2000).

Öğretmenlerin birinci sınıf öğretmeni olmaları, okuma yazma öğretiminde ses temelli cümle yöntemini kullanıyor olması, Türkiye'nin bazı bölgelerine değişik kaynak kitap gönderilmesi sebebiyle araştırmaya katılan öğretmenlerin araştırma kapsamında bazı yönlerinin de araştırıldığı ders kitabını kullanıyor olması, örneklem grubunun nitel araştırmalarda daha fazla verim alınabileceği öne sürülen doğal araştırma ortamına

yakınlığı ve kolay erişilebilirliği, araştırmanın örneklem seçimi için temel ölçütlerini oluşturmuştur.

Araştırmacı, görüşme sorularını belirledikten sonra kendi çalıştığı ilçede görev yapan 12 ilköğretim okulunda görev yapan 15 ilköğretim birinci sınıf öğretmenini örneklem grubu olarak seçmiştir.

Örneklem grubu olarak seçilen bu öğretmenlerle görüşme yapmak için okullarında ziyaret edilip önce okul müdürlerinden izin alınmış, sonra öğretmenler için uygun olan zaman konuşulup görüşme için randevu alınmıştır.

Öğretmenler için uygun olan zaman konuşulup anlaşıldıktan sonra okulda seçilen sessiz bir ortamda birebir görüşmeler yapılmıştır. Görüşmenin kaydının daha sağlıklı olabilmesi için görüşmeciden de izin alınarak ses kaydı alınmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile elde edilen veriler betimsel analiz tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Uygulanan bu çözümlene tekniği; betimsel analiz için çerçeve oluşturma, tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, bulguların tanımlanması ve bulguların yorumlanması olmak üzere dört aşamadan oluşmaktadır (Altunışık ve diğerleri, 2001).

Betimsel analiz için çerçeve oluşturma aşamasında; elde edilen verilerin dökümü yapılmıştır. Bu kayıt işleminde, görüşmecilerle yapılan görüşme sırasında alınan ses kaydının bilgisayara dökümü yapılmıştır. Her görüşmecinin sorulara verdiği cevaplar yazılı olarak aynen kaydedilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Özellikleri

Öğretmen	Çalıştığı okul	Cinsiyeti	Mesleki kıdemi
1. öğretmen	Gazi İ.Ö.O	Bayan	10 yıl
2. öğretmen	Nurullah Kocabıyık İ.Ö.O	Bay	2 yıl
3. öğretmen	Nurullah Kocabıyık İ.Ö.O	Bayan	10 yıl
4. öğretmen	Valiler İ.Ö.O	Bay	14 yıl
5. öğretmen	Atatürk İ.Ö.O	Bayan	18 yıl
6. öğretmen	Akköy İ.Ö.O	Bay	23 yıl
7. öğretmen	Arif Nihat Asya İ.Ö.O	Bayan	6 yıl
8. öğretmen	Mahir Özgür Damar İ.Ö.O	Bay	17 yıl
9. öğretmen	Akbudak İ.Ö.O	Bay	25 yıl
10. öğretmen	Atatürk İ.Ö.O	Bayan	20 yıl
11. öğretmen	Yalıköy İ.Ö.O	Bay	30 yıl
12. öğretmen	Cumhuriyet İ.Ö.O	Bayan	3 yıl
13. öğretmen	Valiler İ.Ö.O	Bay	16 yıl
14. öğretmen	Balat İ.Ö.O	Bayan	5 yıl
15. öğretmen	Denizköy İ.Ö.O	Bay	7 yıl

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

1. Öğretmenlerin “Size Göre, Ses Temelli Cümle Yöntemi İle Okuma Yazma Öğretiminde Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Güçlükler Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar

Yapılan görüşmeler sırasında öğretmenlere ilk olarak, “Size Göre, Ses Temelli Cümle Yöntemi İle Okuma Yazma Öğretiminde Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Güçlükler Nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir.

Öğretmenlerden ikisi, yöntemin parçadan bütüne doğru bir yol izlemesinden dolayı öğrencinin bütünü değil parçayı algıladığını, bütünü göremediğini söyledi.

Öğretmenlerden beşi; öğrencilerin okuyabildiklerini ancak okuduklarını anlayamadıklarını söyledi.

Öğretmenlerden üçü, öğrencilerin hızlı ve akıcı okuyamadıklarını söyledi.

Öğretmenlerden dördü, öğrencilerin sözcükleri hecelerine yanlış ayırdıklarını bunun yüzünden hızlı ve akıcı okuyamadıklarını söyledi.

Öğretmenlerden biri, öğrencilerin sesleri birleştiremediklerini bu yüzden okumalarında aksaklıklar olduğunu söyledi.

Öğretmenlerden biri, öğrencilerin sesleri yanlış telaffuz ettiklerini, sesi ağızdan yanlış çıkardıkları için okurken yanlış okuduklarını söyledi.

Öğretmenlerden ikisi, problemlerin çoğunun yöntemin yeni olmasından kaynaklandığını ve sistemin henüz rayına oturmadığını söyledi.

Öğretmenlerden ikisi, öğrencilerin bitişik eğik yazı ile çok fazla uğraştıklarını bu yüzden ne yazdığı ile değil nasıl yazdığı ile ilgilendiğini söyledi.

Bu soruya öğretmenler tarafından verilen cevaplar Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin “Size Göre, Ses Temelli Cümle Yöntemi İle Okuma Yazma Öğretiminde Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Güçlükler Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Öğretmenler	Öğretmen 1	Öğretmen 2	Öğretmen 3	Öğretmen 4	Öğretmen 5	Öğretmen 6	Öğretmen 7	Öğretmen 8	Öğretmen 9	Öğretmen 10	Öğretmen 11	Öğretmen 12	Öğretmen 13	Öğretmen 14	Öğretmen 15	Toplam
Bütünü Görememe	X														X	2
Okuduğunu Anlayamama	X	X						X				X		X		5
Hızlı ve Akıcı Okuyamama							X							X	X	3
Yanlış heceleyerek okuma							X				X			X	X	4
Sesleri doğru birleştirememe										X						1
Seslerin yanlış telaffuzu					X											1
Sistemin yeni olmasından kaynaklanan problemler		X	X													2
Bitişik eğik yazıyla okuma yazma öğretiminden kaynaklanan problemler				X			X									2
Birçok ve değişik problemin olması	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	14

Görüşme yapılan öğretmenlerin biri dışında hepsi ses temelli yöntem ile okuma yazma öğretiminde problemlerle karşılaştığını belirterek; öğrencilerin bu yöntemle okuma yazma öğrendiklerinde okuduğunu anlamada yetersiz olduklarını, okumalarında akıcılık olmadığını belirtmişleridir. Ayrıca parçadan bütüne doğru bir yol izleyen bu yeni yöntemin somut işlemler döneminde olan ve bütünü görebilme yeteneğine henüz sahip olmayan 7 yaş çocukları için zorlayıcı bir yöntem olduğuna dikkat çekmişlerdir.

Bununla birlikte sesleri doğru birleştirememekten kaynaklanan problemler olduğu, sesin ağızdan yanlış çıkarılmasının sonucunda okumadaki yanlışlık öğretmenler tarafından vurgulanmıştır. Örneğin, öğrenciler tarafından “d” sesi “dı” olarak, “b” sesi “bı” olarak telafuz edildiğinde “baba” sözcüğü “bıabıa” olarak, “dede” sözcüğü “dıedıe” olarak okunduğuna dikkat çekmişlerdir.

Bunların yanı sıra öğretmenler, ses temelli cümle yöntemi uygulanırken kullanılan bitişik eğik harfleri yazarken öğrencilerin zorlandığından ve ne yazacaklarını değil de nasıl yazacaklarını düşünmekten okumada yavaşlama anlamsızlaşma olduğundan da bahsetmişler.

a) Öğretmenlerin “Bu Güçlükler Daha Çok Neyle İlgilidir?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar

Yapılan görüşmeler sırasında öğretmenlere birinci soruya ek olarak “Bu Güçlükler Daha Çok Neyle İlgilidir?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya öğretmenler tarafından verilen cevaplar Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin “Bu Güçlükler Daha Çok Neyle İlgilidir?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Öğretmenler	Öğretmen 1	Öğretmen 2	Öğretmen 3	Öğretmen 4	Öğretmen 5	Öğretmen 6	Öğretmen 7	Öğretmen 8	Öğretmen 9	Öğretmen 10	Öğretmen 11	Öğretmen 12	Öğretmen 13	Öğretmen 14	Öğretmen 15	Toplam
Okuduğunu Anlayamama	X		X			X	X	X	X			X				7
Yeni yöntem olmasından dolayı ortaya çıkan problemler		X														1
Velilerin sesleri yanlış öğretmesi		X			X											2
Sesleri doğru birleştirememesi			X							X					X	3
Bitişik eğik yazı ile yazan öğrencinin kendi yazısını okuyamaması				X			X							X	X	4
Seslerin yanlış telaffuzu					X	X										2
Bütünü görememe								X		X						2
Sözcüklerin yanlış hecelenmesi											X					1

Öğretmenlerden yedisi; öğrencilerin okuyabildiklerini ancak okuduklarını anlayamadıklarını söyledi.

Öğretmenlerden üçü; sesleri birleştirmede problem olduğunu söyledi. Bu sorun ile ilgili olarak iki ses yan yana getirildiğinde hece olarak değil iki ayrı ses olarak okuyabildiklerini iki sesin birleştirilip okuyamadıklarını söyledi.

Öğretmenlerden ikisi; öğrencilerin sesleri doğru çıkaramadıkları için yanlış okumaya yönlendiğini söyledi.

Öğretmenlerden dördü; öğrencilerin bitişik eğik yazıyı yazarken zorlandıklarını ayrıca öğrencilerin yazı yazdıktan sonra kendi yazdıklarını okuyamadıklarını söyledi. (Bu açıklamalar doğrultusunda bu şekilde bilgi veren öğretmenlerin sınıflarından öğrenciler seçilerek herhangi bir şey yazmaları istendi. Öğrencilerin yazdıkları yazılardan bazıları ekte sunulmuştur.)

Öğretmenlerden biri, yöntemin yeni olması yüzünden hem kendisinde hem de ailelerde kaygı oluştuğunu söyledi.

Öğretmenlerden ikisi, öğrenci velilerinin çocuklarına okuma yazma konusunda yardımcı olmak istediklerini ancak yöntemi bilmemelerinden dolayı yanlış öğrenmelere sebep olduklarını söyledi.

Öğretmenlerden biri, hiçbir güçlük yaşamadığını söyledi.

Öğretmenlerin 1. soruya ilişkin görüşlerini daha ayrıntılı şekilde almak için sorulan bu soru birinci sorunun devamı niteliğindedir.

Sorudan alınan cevaplar doğrultusunda öğretmenler; parçadan bütüne doğru bir yol izleyen ses temelli cümle yönteminin çocuğun gelişim psikolojisine aykırı olduğunu belirtti. Ayrıca ses temelli cümle yönteminde okuma yazma çalışmalarına ilk olarak ses verilerek başladığını, bu seslerin öğrenciler tarafından doğru telaffuz edilemediğini bunun yanı sıra sesleri birleştirmede problem yaşandığını bu problemin de doğru ve akıcı okumaya engel olduğunu belirtmişlerdir. Bazı öğretmenler; yeni bir sistemle beraber kendilerinde ve öğrenci velilerinde meydana gelen kaygıya da dikkat çekmiştir.

2. Öğretmenlerin “Ders Kitabından Kaynaklanan Güçlükler Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar

Yapılan görüşmeler sırasında öğretmenlere ikinci soru olarak “Ders Kitabından Kaynaklanan Güçlükler Nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya öğretmenler tarafından verilen cevaplar Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin “Ders Kitabından Kaynaklanan Güçlükler Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Öğretmenler	Öğretmen 1	Öğretmen 2	Öğretmen 3	Öğretmen 4	Öğretmen 5	Öğretmen 6	Öğretmen 7	Öğretmen 8	Öğretmen 9	Öğretmen 10	Öğretmen 11	Öğretmen 12	Öğretmen 13	Öğretmen 14	Öğretmen 15	Toplam
Temalar																
Sözcüklerin hecelerine yanlış ayrılması	X	X	X	X				X	X		X					7
Çizgi çalışmalarının yetersizliği		X	X						X			X				4
Ses öğretimi esnasındaki etkinliklerin seviyenin üzerinde ve yetersiz olması		X	X				X			X						4
Koşulları iyi okullar için düzenlenmesi					X											1
Ağırlıklı olarak başka kaynak kullanımı						X								X	X	3

Görüşme yapılan 15 birinci sınıf öğretmeninden 11’ü ders kitabı yanında başka kaynak kitap kullandığını söylediler. 3’ü sadece ders kitabını kullandığını söyledi. 1’i ders kitabını hiç kullanmayarak sadece kaynak kitap kullandığını söyledi.

Öğretmenlerden yedisi, kitaptaki sözcüklerin hecelerine yanlış ayrılması yüzünden problem yaşadıklarını söyledi. Buna bağlı olarak ders kitabında yer alan heceleme örnekleri incelenmiştir. Bulunan sonuçlar aşağıdaki gibidir:

Resim 1: Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan Heceleme Örnekleri-1

atla → atlat
t

ün → ünen → Ünen
en

sen → serap → Serap
ap

sa → sabah
ba →
h

geç → geçit
it

dil → dilek → Dilek
ek

yun → yunus
us

ol → olun
un

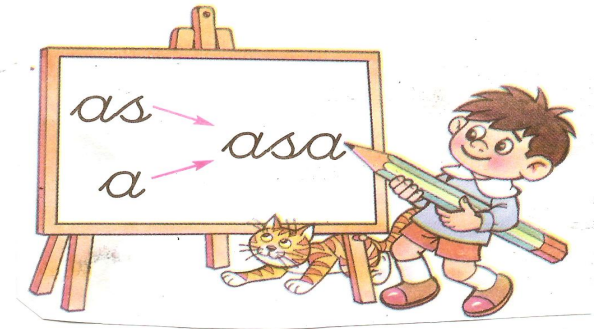
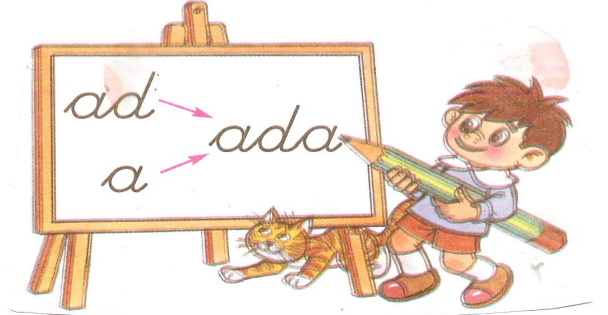
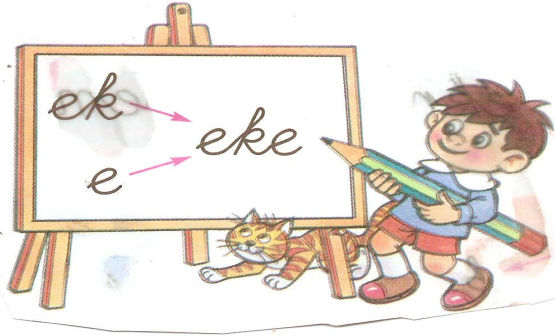
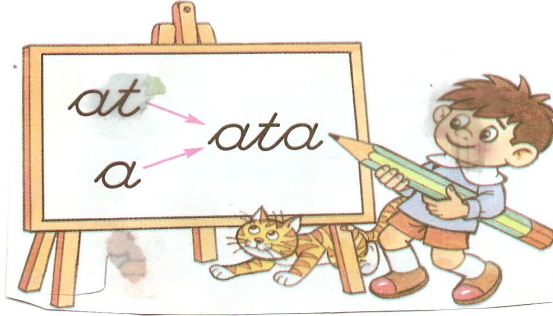
on → onat → Onat
at

ön → önen
en

kem	al
kemat	

in → inan → İnan
an

Resim 2: Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan Heceleme Örnekleri-2

Resim 3: Kaynak Kitap Olarak Kullanılan "Okuma Yazma Öğreniyorum" Kitabında Yer Alan Heceleme Örnekleri-3

hon → honoz
oz → honoz

oku → okul
l → okul

at → atı
ı → atı

ak → akı
ı → akı

oy → oyun
un → oyun

güz → güzel
el → güzel

id → idil → İdil
il → idil → İdil

es → esin
in → esin

koy → koyun
un → koyun

al → ala
â → ala

al → ali → Ali
i → ali → Ali

kas → kasap
ap → kasap

Öğretmenlerden dördü, kitaptaki çizgi çalışmalarını çok yetersiz bulduğunu ve çizgi çalışmaları için ek kaynaklara ihtiyaç duyduklarını söyledi.

Öğretmenlerden dördü, ses öğretimi esnasında kullanılan etkinliklerin öğrencilerin seviyelerinin üzerinde olduğunu, öğrencilere ağır geldiğini daha eğlenceli ve akılda kalıcı etkinliklerin düzenlenebileceğini belirttiler. Bununla birlikte bir sesin bir sayfa ile sınırlandırılmasını çok yetersiz bulduklarını söylediler.

Öğretmenlerden biri, okuma yazma öğretiminde kullanılan okuma yazma öğreniyorum adlı kitabın koşulları iyi olan okullar için düzenlendiğini, koşulları iyi olmayan okullara uygun olmadığını söyledi.

(Hecelere ayırma konusunda yaşanan problemlerle ilgili olarak kitaptaki hecelere ayırma örnekleri ve bu şekilde heceleme öğreten öğrencilerde karşılaşılabilecek okuma güçlüğü 5 öğrenciden alınan ses kaydı ile örneklendirilmiştir. Ses kaydı, aktarılan CD ile ekte sunulmuştur.)

Görüşmeye okuma yazma öğretiminde kullanılan ders kitabında (okuma yazma öğreniyorum) karşılaşılan problemler hakkındaki sorularla devam edildi. Öğretmenlerin biri dışında hepsi ders kitabı olarak kullanılan okuma yazma öğreniyorum kitabını içerik ve işleniş açısından yetersiz ve olumsuz bulduğunu belirtmişlerdir. Görüşme yapılan öğretmenler kitaptaki çizgi çalışmalarının çok yetersiz olduğunu ses temelli cümle yönteminin bitişik eğik yazı ile birlikte uygulandığının unutulmaması gerektiğini ve bitişik eğik yazı için çizgi çalışmalarına önem gösterilmesi gerektiğini vurgulamışlardır.

Bununla birlikte somut işlemler döneminde bulunan öğrenciler için soyut sözcüklerin örnek olarak verildiğinden, ses görsellerinin verilmek istenen sesle alakası olmadığından söz etmişlerdir.

15 öğretmen ile yapılan görüşmeler sonucunda;

Öğretmenlerden 7'si, kitapta soyut kavramlardan örneklerin verildiğini söyledi.

Öğretmenlerden dördü, kitaptaki örneklerin bazılarının öğrencilerin günlük hayatta çok sık kullanmadığı sözcüklerden oluştuğunu söyledi.

Öğretmenlerden 7'si, kitapta çocukların seviyelerine uygun bulmadığı sözcükleri kullanmadığını, başka kaynak kitaplardan yeni örnekler bularak bunları kullandığını söyledi.

Öğretmenlerden biri, öğrencilerinin iyi kapasiteye sahip olduğunu, bu tarz sözcüklerin ailesi tarafından kullanıldığı için öğrencinin aşına olduğunu ve anlaşılabilen bazı soyut kavramların da açıklanması sonucunda bu kavramları da öğrenebildiklerini söyledi.

b) Öğretmenlerin “Sizce, Bunun Ne Tür Sakıncaları Olabilir?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar

Yapılan görüşmeler sırasında öğretmenlere ikinci soruya ek olarak, “Sizce, Bunun Ne Tür Sakıncaları Olabilir?” sorusu yöneltilmiştir.

Kaynak kitap olarak kullanılan “okuma yazma öğreniyorum” kitabındaki soyut sözcüklerin öğretmenler ve öğrenciler için bir çok sakıncaları olabileceğini söyleyen öğretmenlere bunu daha fazla açıklamaları için bu soru sorulmuştur. Soruya öğretmenler tarafından verilen cevaplar Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Öğretmenlerin “Sizce, Bunun Ne Tür Sakıncaları Olabilir?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Öğretmenler	Öğretmen 1	Öğretmen 2	Öğretmen 3	Öğretmen 4	Öğretmen 5	Öğretmen 6	Öğretmen 7	Öğretmen 8	Öğretmen 9	Öğretmen 10	Öğretmen 11	Öğretmen 12	Öğretmen 13	Öğretmen 14	Öğretmen 15	Toplam
Temalar																
7 yaş çocuğu soyut düşünme yeteneğine sahip değil	X				X											2
Soyut kavramları anlamada problem		X	X	X		X	X	X		X	X	X		X	X	11
Anlamını bilmediği sözcükler Çocuğun zihninde şekil almaz									X							1

Görüşme yapılan 15 öğretmenin 14’ü, örnek verilen sözcüklerin soyut kavramlardan seçilmesinin yanlış olduğunu, bu yaş çocukların soyut kavramları değil somut kavramlarını öğrenebileceğini söyledi. Ayrıca öğretmenler; somut işlemler döneminde olan öğrencilerin soyut kavramları zihinlerinde canlandıramadıklarını söyledi. Bir öğretmen; bu soruya cevap vermedi.

Soruyu cevaplayan öğretmenlerden 11’i, öğrencilerin soyut kavramları anlamada problem yaşadıklarını söyledi.

Öğretmenlerden ikisi, 7 yaş çocuğun soyut düşünme yeteneğine sahip olmadığını ve soyut kavramlarla karşılaştıklarında bocaladıklarını söyledi.

Öğretmenlerden biri, sözcüklerin soyut olmasının yanında anlamını bilmediği sözcüklerin kullanılmasının öğrencinin kafasını karıştırdığını ve zihinde şekil almadığını söylediler.

c) Öğretmenlerin “Öğretilmek İstenen Sesle Ders Kitabında Var Olan Resimler Arasında Uyum Var mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar

Yapılan görüşmeler sırasında öğretmenlere ikinci soruya ek olarak, “Öğretilmek İstenen Sesle Ders Kitabında Var Olan Resimler Arasında Uyum Var mıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya öğretmenler tarafından verilen cevaplar Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7. Öğretmenlerin “Öğretilmek İstenen Sesle Ders Kitabında Var Olan Resimler Arasında Uyum Var mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Öğretmenler	Öğretmen 1	Öğretmen 2	Öğretmen 3	Öğretmen 4	Öğretmen 5	Öğretmen 6	Öğretmen 7	Öğretmen 8	Öğretmen 9	Öğretmen 10	Öğretmen 11	Öğretmen 12	Öğretmen 13	Öğretmen 14	Öğretmen 15	Toplam
Resimler CD’ye göre düzenlenmiş	X				X					X						3
Kitaptaki görsele dikkat çekmedim	X	X				X		X				X			X	6
Görselleri anlamsız buldum		X														1
Sesle görsel arasında alaka yok			X													1
Görselleri ben açıkladım											X					1
Görsellerle ses uyumsuz, kullanmadım				X			X							X		3
Bazıları uyumlu									X				X			2

15 öğretmen ile yapılan görüşmeler sonucunda;

Öğretmenlerin üçü, resimlerin kılavuz kitapla birlikte öğretmenlere verilen CD ile uyumlu düzenlendiğini ve verilen CD kullanılmazsa görselin bir anlamının kalmadığını söyledi. Bununla birlikte CD kullanımının her okul için mümkün olmadığı, çoğu köy okulunda VCD olmadığından dolayı görsellerin öğrencinin gözünde sesle alakalı bir anlam ifade etmediğini vurgulamışlardır.

Öğretmenlerin 6'sı, kitaptaki görsele hiç dikkat çekmediğini, kendisinin farklı örnekler kullandığını söyledi. Ayrıca bunu yapmak için idealist bir öğretmen olunması gerektiğini her öğretmenin bunu yapmak için zaman ayırmadığını belirtti.

Öğretmenlerin biri, görselleri çok anlamsız bulduğunu zaten kitabı çok sık kullanmadığını söyledi. Öğretmenlerin biri, sesle görsel arasında hiç alaka olmadığını söyledi.

Öğretmenlerin biri, sesle birlikte verilen görseli açıkladığını, öğrencilere resimden ne anladığını sormadıklarını söyledi. Öğrencilere hiçbir açıklama yapmadan görselden ne anladıklarını sorduğunda çok farklı sonuçların ortaya çıktığını vermek istediği sesten uzaklaşıldığını belirtti.

Öğretmenlerin üçü, görselle sesin çok uyumsuz olduğunu, öğrencilerin kafalarını karıştırdığını söyledi. Görsele hiç dikkat çekmeden ses üzerinde yoğunlaştığını, böylece öğrencilerin sadece sese odaklandığını, başka bir uyarıcı olmadığı için sesi daha iyi öğrenebildiğini söyledi.

Öğretmenlerin ikisi, kitaptaki görseli kılavuz kitapla birlikte öğretmenlere verilen CD'yi kullandığını ve bu sayede uyumsuzluk yaşamadığını söyledi.

d) Öğretmenlerin “Uyumsuzluk Varsa Bunun Nedeni Nedir ve Örneklendirebilir misiniz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar

Önceki soruda ders kitabı ile görsel arasında uyum olmadığını ve bu yüzden ders kitabındaki görselleri kullanmadığını söyleyen 9 öğretmenin öğrencileri arasından random olarak seçilen 50 öğrenciye sesleri göstermeden görsellerden ne anladıkları soruldu. Çıkan sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Resim 4: Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “i” Sesi Görseli

Görüşme sırasında “Öğretilmek İstenen Sesle Ders Kitabında Var Olan Resimler Arasında Uyum Var mıdır?” sorusuna uyum olmadığını bu sebeple kitaptaki görseli kullanmadığını söyleyen 9 öğretmenin öğrencileri arasından random olarak seçilen 50 öğrenciye “i” sesi gösterilmeden görselden ne anladıkları soruldu. Öğrencilerin verdikleri cevaplar Tablo 7.1’de gösterilmiştir.

Tablo 7.1. “i” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Çocuklar elleriyle bir oyun oynuyorlar.	24
Bir tane çocuk parmaklarını açmış diğeri onun parmaklarını sayıyor.	20
Çocuklar sayışmaca oynuyorlar.	3
Çocuklar çatlak patlak oynuyorlar.	3
Toplam	50

Resim 5: Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “n” Sesi Görseli

Görüşme sırasında “Öğretilmek İstenen Sesle Ders Kitabında Var Olan Resimler Arasında Uyum Var mıdır?” sorusuna uyum olmadığını bu sebeple kitaptaki görseli kullanmadığını söyleyen 9 öğretmenin öğrencileri arasından random olarak seçilen 50 öğrenciye “n” sesi gösterilmeden görselden ne anladıkları soruldu. Öğrencilerin verdikleri cevaplar Tablo 7.2’de gösterilmiştir.

Tablo 7.2. “n” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Annesi bebeği uyusun diye “eee” diyor.	36
Annesi bebeğini uyutuyor.	6
Annesi bebeğine dandini dandini diyor.	5
Annesi bebeğine ninni söylüyor.	2
Toplam	50

Resim 6: Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “r” Sesi Görseli

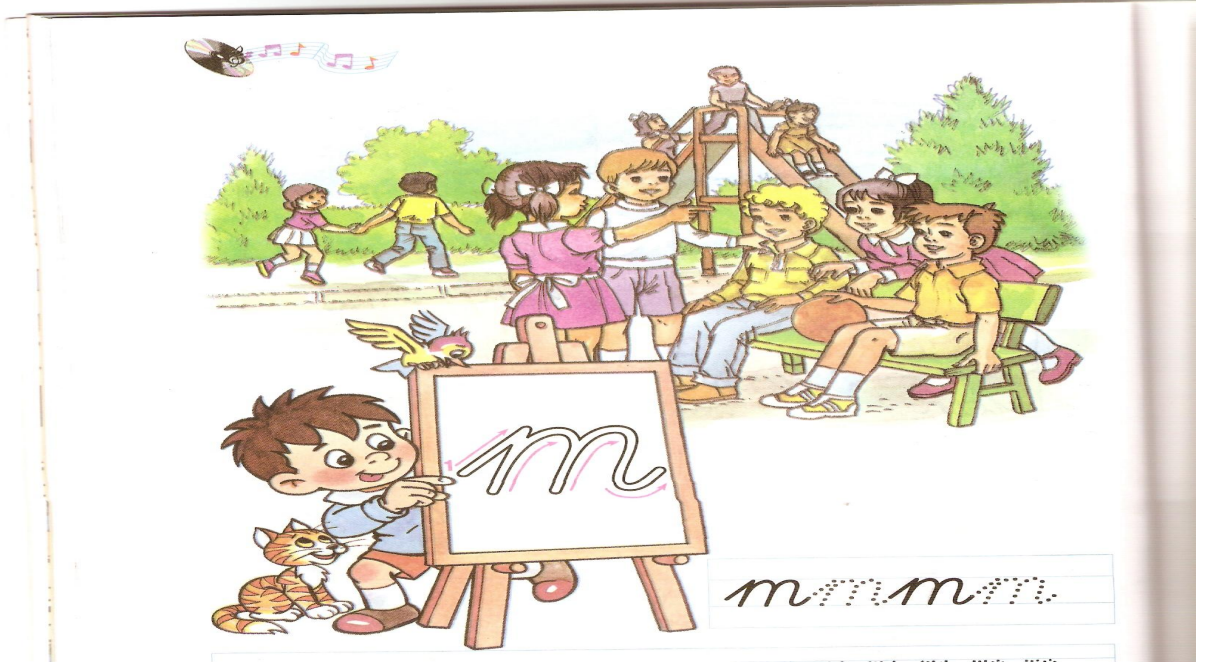

Görüşme sırasında “Öğretilmek İstenen Sesle Ders Kitabında Var Olan Resimler Arasında Uyum Var mıdır?” sorusuna uyum olmadığını bu sebeple kitaptaki görseli kullanmadığını söyleyen 9 öğretmenin öğrencileri arasından random olarak seçilen 50 öğrenciye “r” sesi gösterilmeden görselden ne anladıkları soruldu. Öğrencilerin verdikleri cevaplar Tablo 7.3’te gösterilmiştir.

Tablo 7.3. “r” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Çocuklar oyun oynuyorlar.	26
Çocuklar parmak kaldırıyorlar.	18
Çocuklar el çırpmaca oynuyorlar.	3
Çocuklar sayışmaca oynuyorlar.	2
Çocuklar çatlak patlak oynuyorlar.	1
Toplam	50

Resim 7: Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “m” Sesi Görseli

Görüşme sırasında “Öğretilmek İstenen Sesle Ders Kitabında Var Olan Resimler Arasında Uyum Var mıdır?” sorusuna uyum olmadığını bu sebeple kitaptaki görseli kullanmadığını söyleyen 9 öğretmenin öğrencileri arasından random olarak seçilen 50 öğrenciye “m” sesi gösterilmeden görselden ne anladıkları soruldu. Öğrencilerin verdikleri cevaplar Tablo 7.4’te gösterilmiştir.

Tablo 7.4 “m” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Çocuklar top oynamak için bekliyorlar.	20
Bazı çocuklar kaydıraftan kayıyorlar.	23
Çocuklar el ele tutuşmuş geziyorlar.	3
Çocuklar sayışmaca oynuyorlar.	2
Bir tane çocuk diğer çocuğa bizimle oynar mısın diyor.	1
Bir tane çocuk oturmak için diğer çocuğu yerinden kaldırıyor.	1

Resim 8: Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “u” Sesi Görseli

Görüşme sırasında “Öğretilmek İstenen Sesle Ders Kitabında Var Olan Resimler Arasında Uyum Var mıdır?” sorusuna uyum olmadığını bu sebeple kitaptaki görseli kullanmadığını söyleyen 9 öğretmenin öğrencileri arasından random olarak seçilen 50 öğrenciye “u” sesi gösterilmeden görselden ne anladıkları soruldu. Öğrencilerin verdikleri cevaplar Tablo 7.5’te gösterilmiştir.

Tablo 7.5. “u” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Hava –rüzgar geliyor. “Ffffff” diye ses çıkarıyor.	23
Çok rüzgar esmiş “uuuu” diye ses çıkarıyor.	15
Çocuğun şapkası uçmuş.	12
Toplam	50

Resim 9: Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “ı” Sesi Görseli

Görüşme sırasında “Öğretilmek İstenen Sesle Ders Kitabında Var Olan Resimler Arasında Uyum Var mıdır?” sorusuna uyum olmadığını bu sebeple kitaptaki görseli kullanmadığını söyleyen 9 öğretmenin öğrencileri arasından random olarak seçilen 50 öğrenciye “ı” sesi gösterilmeden görselden ne anladıkları soruldu. Öğrencilerin verdikleri cevaplar Tablo 7.6’da gösterilmiştir.

Tablo 7.6. “ı” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Kar yağmış çocuklar kardan adam yapmışlar.	39
Kar yağmış çocuklar kar topu oynuyorlar.	10
Adam buz tutmuş.	1
Toplam	50

Resim 10: Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “y” Sesi Görseli

Görüşme sırasında “Öğretilmek İstenen Sesle Ders Kitabında Var Olan Resimler Arasında Uyum Var mıdır?” sorusuna uyum olmadığını bu sebeple kitaptaki görseli kullanmadığını söyleyen 9 öğretmenin öğrencileri arasından random olarak seçilen 50 öğrenciye “y” sesi gösterilmeden görselden ne anladıkları soruldu. Öğrencilerin verdikleri cevaplar Tablo 7.7’de gösterilmiştir.

Tablo 7.7. “y” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Çocuklar arkadaşına el sallıyorlar.	20
Çocuklar arkadaşını çağırıyor.	21
Çocuklar okula gidiyor.	6
Çocuklar içeri girmesin diye öbür çocuk kapıyı tutmuş.	3
Toplam	50

Resim 11: Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “s” Sesi Görseli

Görüşme sırasında “Öğretilmek İstenen Sesle Ders Kitabında Var Olan Resimler Arasında Uyum Var mıdır?” sorusuna uyum olmadığını bu sebeple kitaptaki görseli kullanmadığını söyleyen 9 öğretmenin öğrencileri arasından random olarak seçilen 50 öğrenciye “s” sesi gösterilmeden görselden ne anladıkları soruldu.

Öğrencilerin verdikleri cevaplar Tablo 7.8’de gösterilmiştir.

Tablo 7.8. “s” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Hemşire abla çocuklara “şşşşş” diyor.	45
Hemşire “sus” diyor.	5
Toplam	50

Resim 12: Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “b” Sesi Görseli

Görüşme sırasında “Öğretilmek İstenen Sesle Ders Kitabında Var Olan Resimler Arasında Uyum Var mıdır?” sorusuna uyum olmadığını bu sebeple kitaptaki görseli kullanmadığını söyleyen 9 öğretmenin öğrencileri arasından random olarak seçilen 50 öğrenciye “b” sesi gösterilmeden görselden ne anladıkları soruldu. Öğrencilerin verdikleri cevaplar Tablo 7.9’da gösterilmiştir.

Tablo 7.9. “b” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Çocuklar göz kapatmaca oynuyorlar.	35
Çocuklar kör ebe oynuyorlar.	15
Toplam	50

Resim 13: Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “ş” Sesi Görseli

Görüşme sırasında “Öğretilmek İstenen Sesle Ders Kitabında Var Olan Resimler Arasında Uyum Var mıdır?” sorusuna uyum olmadığını bu sebeple kitaptaki görseli kullanmadığını söyleyen 9 öğretmenin öğrencileri arasından random olarak seçilen 50 öğrenciye “ş” sesi gösterilmeden görselden ne anladıkları soruldu. Öğrencilerin verdikleri cevaplar Tablo 7.10’da gösterilmiştir.

Tablo 7.10. “ş” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Çocuklar bir oyun oynuyorlar. Ne oyunu olduğunu bilmiyorum.	42
Çocuklar el-ayak çekmece oynuyorlar.	5
Çocuklar el tutmaca oynuyorlar.	3
Toplam	50

Resim 14: Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “ç” Sesi Görseli

Görüşme sırasında “Öğretilmek İstenen Sesle Ders Kitabında Var Olan Resimler Arasında Uyum Var mıdır?” sorusuna uyum olmadığını bu sebeple kitaptaki görseli kullanmadığını söyleyen 9 öğretmenin öğrencileri arasından random olarak seçilen 50 öğrenciye “ç” sesi gösterilmeden görselden ne anladıkları soruldu. Öğrencilerin verdikleri cevaplar Tablo 7.11’de gösterilmiştir.

Tablo 7.11.“ç” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Çocuk eline kelebek almış.	46
Çocuğun elinde uğurböceği var.	3
Çocuğun arkasında bir tane çiçek var.	1

Resim 15: Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “g” Sesi Görseli

Görüşme sırasında “Öğretilmek İstenen Sesle Ders Kitabında Var Olan Resimler Arasında Uyum Var mıdır?” sorusuna uyum olmadığını bu sebeple kitaptaki görseli kullanmadığını söyleyen 9 öğretmenin öğrencileri arasından random olarak seçilen 50 öğrenciye “g” sesi gösterilmeden görselden ne anladıkları soruldu. Öğrencilerin verdikleri cevaplar Tablo 7.12’de gösterilmiştir.

Tablo 7.12. “g” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Kuşlu saat var.	8
Tik tak diye ses çıkarıyor.	19
Evli saat var.	18
Duvar saati var.	2
Ev saati var.	2
Guguklu saat	1

Resim 16: Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “c” Sesi Görseli

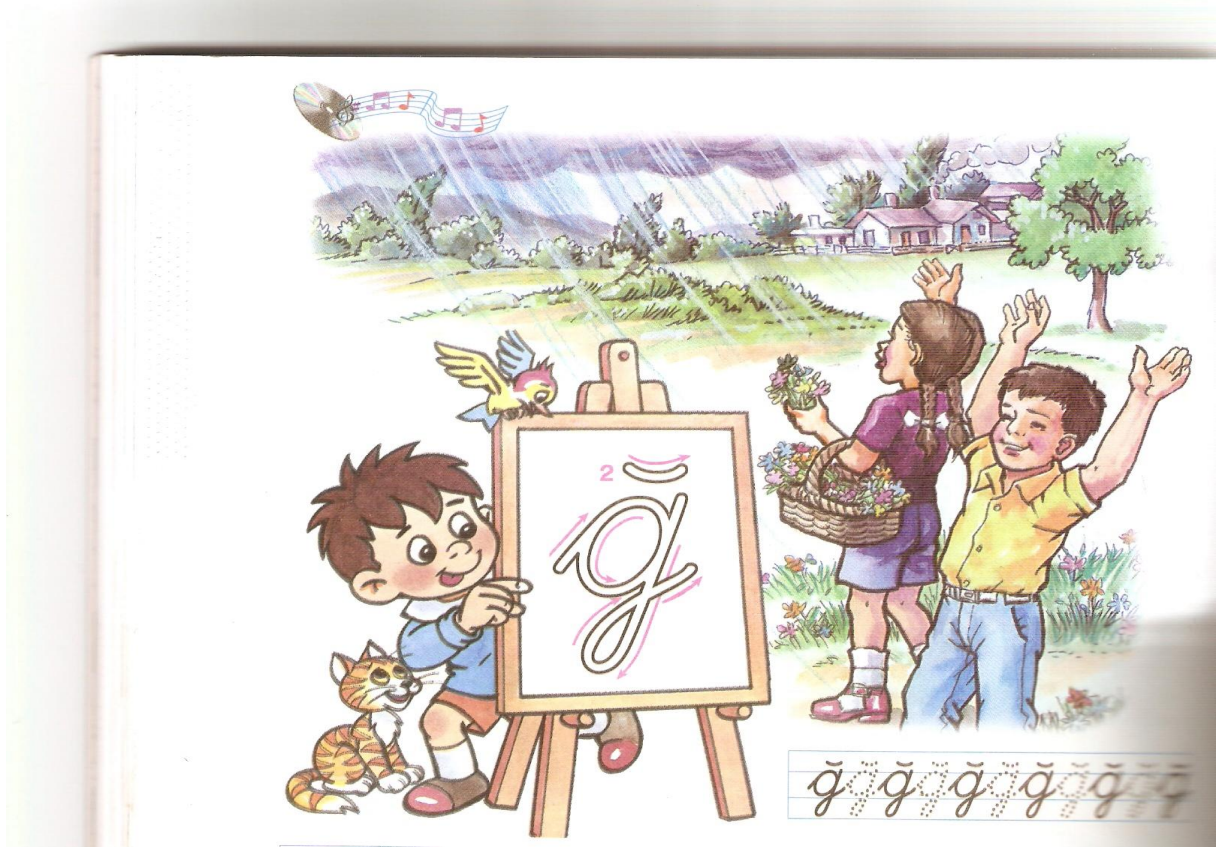

Görüşme sırasında “Öğretilmek İstenen Sesle Ders Kitabında Var Olan Resimler Arasında Uyum Var mıdır?” sorusuna uyum olmadığını bu sebeple kitaptaki görseli kullanmadığını söyleyen 9 öğretmenin öğrencileri arasından random olarak seçilen 50 öğrenciye “c” sesi gösterilmeden görselden ne anladıkları soruldu. Öğrencilerin verdikleri cevaplar Tablo 7.13’de gösterilmiştir.

Tablo 7.13. “c” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Çocuklar saklambaç oynuyorlar.	43
Çocuklar sobelemeye oynuyorlar.	5
Çocuklar yakalamaca oynuyorlar.	1
Çocuklar koşturmaca oynuyorlar.	1
Toplam	50

Resim 17: Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “ğ” Sesi Görseli

Görüşme sırasında “Öğretilmek İstenen Sesle Ders Kitabında Var Olan Resimler Arasında Uyum Var mıdır?” sorusuna uyum olmadığını bu sebeple kitaptaki görseli kullanmadığını söyleyen 9 öğretmenin öğrencileri arasından random olarak seçilen 50 öğrenciye “ğ” sesi gösterilmeden görselden ne anladıkları soruldu. Öğrencilerin verdikleri cevaplar Tablo 7.14’de gösterilmiştir.

Tablo 7.14. “ğ” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Çocuklar annelerine çiçek toplamışlar.	26
Çok rüzgar esiyor.	15
Yağmur yağıyor.	12
Toplam	50

Resim 18: Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “f” Sesi Görseli

Görüşme sırasında “Öğretilmek İstenen Sesle Ders Kitabında Var Olan Resimler Arasında Uyum Var mıdır?” sorusuna uyum olmadığını bu sebeple kitaptaki görseli kullanmadığını söyleyen 9 öğretmenin öğrencileri arasından random olarak seçilen 50 öğrenciye “f” sesi gösterilmeden görselden ne anladıkları soruldu. Öğrencilerin verdikleri cevaplar Tablo 7.15’de gösterilmiştir.

Tablo 7.15. “f” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Çocuklar oyun oynuyorlar.	43
Çocuklar 23 nisan için hazırlık yapıyorlar.	5
Çocuklar halay çekiyorlar.	2
Toplam	50

Resim 19: Kaynak Kitap Olarak Kullanılan “Okuma Yazma Öğreniyorum” Kitabında Yer Alan “j” Sesi Görseli

Görüşme sırasında “Öğretilmek İstenen Sesle Ders Kitabında Var Olan Resimler Arasında Uyum Var mıdır?” sorusuna uyum olmadığını bu sebeple kitaptaki görseli kullanmadığını söyleyen 9 öğretmenin öğrencileri arasından random olarak seçilen 50 öğrenciye “j” sesi gösterilmeden görselden ne anladıkları soruldu. Öğrencilerin verdikleri cevaplar Tablo 7.16’da gösterilmiştir.

Tablo 7.16. “j” Sesi Görseline Öğrencilerin Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Yol	24
Köprü	18
Araba yolu	5
Bilmiyorum	3
Toplam	50

3. Öğretmenlerin “Bitişik Eğik Harflerle Okuma Yazma Öğretimi Tamamlandıktan Sonra Dik Temel Harflerle Karşılaşan Öğrenci Uyumsuzluk Yaşıyor mu?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar

Yapılan görüşmeler sırasında öğretmenlere üçüncü soru olarak “Bitişik Eğik Harflerle Okuma Yazma Öğretimi Tamamlandıktan Sonra Dik Temel Harflerle Karşılaşan Öğrenci Uyumsuzluk Yaşıyor mu?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya öğretmenler tarafından verilen cevaplar Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. Öğretmenlerin “Bitişik Eğik Harflerle Okuma Yazma Öğretimi Tamamlandıktan Sonra Dik Temel Harflerle Karşılaşan Öğrenci Uyumsuzluk Yaşıyor mu?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Öğretmenler	Öğretmen 1	Öğretmen 2	Öğretmen 3	Öğretmen 4	Öğretmen 5	Öğretmen 6	Öğretmen 7	Öğretmen 8	Öğretmen 9	Öğretmen 10	Öğretmen 11	Öğretmen 12	Öğretmen 13	Öğretmen 14	Öğretmen 15	Toplam
Uyumsuzluk yaşandı							X								X	2
Kısa bir süre yaşandı														X		1
Uyumsuzluk yaşanmadı													X			1
Bitişik eğik harflerle birlikte dik temel harfleri verdiğim için uyumsuzluk yaşanmadı.	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X				11

15 öğretmen ile yapılan görüşmeler sonucunda;

Öğretmenlerden 11'i, okuma yazma çalışmaları sırasında bitişik eğik harflerin yanında dik temel harfleri de verdiğini bu sayede uyumsuzluk yaşanmadığını söyledi. Ayrıca dik temel harflerle ilgili değişik bir çok oyun oynanabileceğinden bu sayede öğrencilerin hem sesi pekiştirip hem de dersten daha fazla zevk alabileceğinden bahsettiler. Bu oyunlara örnek olarak, tombala, gazeteden harf kesme, değişik dergi ve kitaptan söylenen sesi bulma verildi.

Öğretmenlerden ikisi, uyumsuzluk yaşandığını söyledi. Bununla birlikte okuma yazma öğretimi esnasında bitişik eğik harflerle birlikte dik temel harfleri vermediğinden dolayı pişmanlık yaşadığını öğretim esnasında dik temel harfleri de birlikte verilmesinin daha olumlu sonuçlar doğuracağını belirtti.

Öğretmenlerden biri, kısa bir süre uyumsuzluk yaşandığını ama hemen atlatıldığını söyledi. Dik temel harfler kullanılarak yazılan hikayeler dağıttığını, her gün bir öğrenci görevlendirerek sınıfa günlük gazete alındığını bu sayede okuma hızının da arttırıldığını belirtti.

Öğretmenlerden biri, uyumsuzluk yaşanmadığını söyledi.

a) Öğretmenlerin “Ne Tür Uyumsuzluklar Gözlemliyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar

Yapılan görüşmeler sırasında öğretmenlere üçüncü soruya ek olarak, “Ne Tür Uyumsuzluklar Gözlemliyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya öğretmenler tarafından verilen cevaplar Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo9. Öğretmenlerin “Ne Tür Uyumsuzluklar Gözlemliyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Öğretmenler	Öğretmen 1	Öğretmen 2	Öğretmen 3	Öğretmen 4	Öğretmen 5	Öğretmen 6	Öğretmen 7	Öğretmen 8	Öğretmen 9	Öğretmen 10	Öğretmen 11	Öğretmen 12	Öğretmen 13	Öğretmen 14	Öğretmen 15	Toplam
Bitişik eğik harflerle birlikte dik temel harfleri verdim uyumsuzluk yaşanmadı.	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X				11
Öğrenciler dik temel harfleri görünce bocaladı.															X	1
Okuma hızları yavaşladı.							X									1
Kısa bir süre harfleri tanıyamadılar ama çabuk atlatıldı.														X		1

görüşme yapılan 15 öğretmenden uyumsuzluk yaşadığını söyleyen iki öğretmen; dik temel harflerle yazılan yazıların bitişik eğik yazı ile yazılan yazıdan çok farklı olduğunu ve bununla karşılaşan öğrencinin bocaladığını, okuma hızının düştüğünü söyledi. Öğretmenlerden biri, öğrencilerin dik temel harflerle ilk karşılaştığında bir uyumsuzluk yaşandığını, harfleri tanıyamadıklarını ama bu krizi çabuk atlattıklarını söyledi.

4. Öğretmenlerin “Öğretmenlerin Meslek Deneyimi/ Kıdem/Bu Yönteme Dair Hizmet İçi Eğitimden Veya Seminerden Geçmiş Olup Olmamaları Yöntemin Uygulanması Sürecini Sizce Nasıl Etkiler?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar

Yapılan görüşmeler sırasında öğretmenlere dördüncü soru olarak, “Öğretmenlerin Meslek Deneyimi/ Kıdem/Bu Yönteme Dair Hizmet İçi Eğitimden Veya Seminerden Geçmiş Olup Olmamaları Yöntemin Uygulanması Sürecini Sizce Nasıl Etkiler?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya öğretmenler tarafından verilen cevaplar Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10.Öğretmenlerin “Öğretmenlerin Meslek Deneyimi/ Kıdem/Bu Yönteme Dair Hizmet İçi Eğitimden Veya Seminerden Geçmiş Olup Olmaması Yöntemin Uygulanması Sürecini Sizce Nasıl Etkiler?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Öğretmenler	Öğretmen 1	Öğretmen 2	Öğretmen 3	Öğretmen 4	Öğretmen 5	Öğretmen 6	Öğretmen 7	Öğretmen 8	Öğretmen 9	Öğretmen 10	Öğretmen 11	Öğretmen 12	Öğretmen 13	Öğretmen 14	Öğretmen 15	Toplam
Deneyimli olmak olumlu etkiliyor.	X									X			X			3
Eğitim-öğretim yılı öncesi hizmet içi eğitim almak isterdim.	X		X	X	X		X		X		X				X	8
Dönem öncesi seminerden geçmek isterdim.		X	X	X			X					X		X	X	7
Yöntemle deneyim ilgili değil						X		X								2

Görüşme yapılan 15 öğretmenin 13’ü; yöntemin uygulanması öncesi yöntemle ilgili bir eğitim alınması gerektiğini söyledi. Bu sayede eğitim öğretime yöntemi ve işleyişini bilerek başlamanın daha sağlıklı ve verimli olacağını söyledi.

Öğretmenlerden ikisi, çok fazla yöntem değiştiğini ve her değişiklikte eğitim alınırsa her öğretmenin birer profesör olacağını söyledi. Bununla birlikte eğitim vermek için gelen bazı kişilerin de bu yöntem ile ilgili çok fazla bilgi sahibi olmadıklarını, herhangi bir soru sorduklarında “biz de tam olarak bilmiyoruz” şeklinde cevaplarla karşılaştıklarını belirtti.

Öğretmenlerden üçü meslek deneyimine sahip olduğunu ve bu deneyimin yöntemi uygulama aşamasında olumlu etki yarattığını söyledi. Bununla birlikte her

öğrencinin farklı özelliklere sahip olduğunu, yöntemin değişebileceğini ama öğrencilerin değişemeyeceğini bu yüzden de öğretmenler tarafından öğrencilere göre yöntemde ufak değişiklikler yapılabileceğini söyledi.

5. Öğretmenlerin “Yöntem Değişikliği Kurum İçerisindeki Kültürü Nasıl Etkiliyor?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar

Yapılan görüşmeler sırasında öğretmenlere beşinci soru olarak, “Yöntem Değişikliği Kurum İçerisindeki Kültürü Nasıl Etkiliyor?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya öğretmenler tarafından verilen cevaplar Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11. Öğretmenlerin “Yöntem Değişikliği Kurum İçerisindeki Kültürü Nasıl Etkiliyor?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Öğretmenler	Öğretmen 1	Öğretmen 2	Öğretmen 3	Öğretmen 4	Öğretmen 5	Öğretmen 6	Öğretmen 7	Öğretmen 8	Öğretmen 9	Öğretmen 10	Öğretmen 11	Öğretmen 12	Öğretmen 13	Öğretmen 14	Öğretmen 15	Toplam
Temalar																
Olumlu etkiliyor.			X				X		X					X	X	5
Öğretmenler arası uyum arttı.										X	X					2
Kurum içindeki kültürün yöntemle ilgisi yok	X															1
Bilgi alış verişi arttı.		X			X											2
Kişiden kişiye kurumdan kuruma değişir				X				X								2
Etkilemedi.						X							X			2

15 öğretmen ile yapılan görüşmeler sonucunda;

Öğretmenlerden 5'i, yöntem değişikliğinin kurum içerisindeki kültürü olumlu etkilediğini söyledi. Öğretmenlerin yöntemle ilgili üstesinden gelemediği bazı problemleri kendisinden daha tecrübeli gördüğü diğer öğretmen arkadaşlarına danıştığını böylece kurum içindeki kültürün dayanışma ile arttığını belirtti. Yine aynı şekilde öğretmenlerden ikisi, yöntem değişikliği ile beraber öğretmenler arası uyumun arttığını söyledi. Bununla birlikte öğretmenlerden ikisi, yöntem değişikliği ile beraber öğretmenler arasında bilgi alış verişinin arttığını söyledi.

Öğretmenlerden ikisi, bu durumun kişiden kişiye veya kurumdan kuruma değişiklik gösterebileceğini söyledi. Bazı öğretmenlerin diğer öğretmen arkadaşlarına danışmanın bir eksiklik olduğunu düşündüğünden dolayısıyla soru sormaktan ve tartışmaktan kaçındıklarını belirtti.

Öğretmenlerden biri, kurum içindeki kültürün yöntem değişikliği ile ilgisi olmadığını söyledi. İnsanların birbiri içinde etkileşimde bulunması için yöntem değişikliğinin gerekmediğini her kişinin bilmediği şeyler olabileceğini ve bunu danışmaktan çekinmemesi gerektiğini söyledi.

Öğretmenlerden ikisi, yöntem değişikliğinin kurum içindeki kültürü etkilemediğini söyledi. Öğretmenlerden biri, tarafından bu soru anlaşılmadı.

a) Öğretmenlerin “Sizce, Uygulamaya Koyulan Bu Yeni Yöntem Öğretmenler Arasında Meslektaş Öğrenmesini Veya Etkileşimini Artırma Yönünde Bir Etki Yaptı mı?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar

Görüşme yapılan 15 öğretmenden 9'u; uygulamaya koyulan bu yeni yöntemin öğretmenler arasında meslektaş öğrenmesini veya etkileşimini artırma yönünde olumlu etki yaptığını söyledi. , yeni bir yöntemin meslektaşlar arasındaki etkileşimi artırdığını söyledi. Ayrıca yeni yöntemle birlikte kafaları karıştıran bazı bölümler öğretmenleri birbirine yakınlaştırdığını, birbirleriyle olan bilgi alış verişlerinin arttığını söylediler.

b)Öğretmenlerin “Yaptığını Düşünüyorsanız Bunlara Örnek Verebilir misiniz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar

Yapılan görüşmeler sırasında öğretmenlere beşinci soruya ek olarak, “Yaptığını Düşünüyorsanız Bunlara Örnek Verebilir misiniz?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya öğretmenler tarafından verilen cevaplar Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12. Öğretmenlerin “Yaptığını Düşünüyorsanız Bunlara Örnek Verebilir misiniz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Öğretmenler	Öğretmen 1	Öğretmen 2	Öğretmen 3	Öğretmen 4	Öğretmen 5	Öğretmen 6	Öğretmen 7	Öğretmen 8	Öğretmen 9	Öğretmen 10	Öğretmen 11	Öğretmen 12	Öğretmen 13	Öğretmen 14	Öğretmen 15	Toplam
Bilgi alışverişinde bulunmak isteyen yöntem değişikliğini beklemez.	X															1
İnsan ne yapacağını bilmeyince bilenlere danışıyor.		X		X			X	X								4
Öğretmenler birbiriyle bilgi alışverişinde bulundu.			X				X			X	X					4
Geçen yıl 1. sınıfları okutan arkadaşına danıştım.					X				X		X	X			X	5
Başka okullardaki öğretmenlere danıştım														X		1

15 öğretmen ile yapılan görüşmeler sonucunda;

Öğretmenlerden biri, bilgi alışverişinde bulunmak isteyen öğretmenin yöntem değişikliğini beklemeden her daim arkadaşlarıyla etkileşim halinde olması gerektiğini bunun için yöntem değişikliğini beklememesi gerektiğini söyledi.

Öğretmenlerden dördü, yeni bir yöntemle ilgili bilgi eksikliği halinde tecrübesizlikten doğan bir paylaşımın olduğunu, tecrübeli olduğunu düşündüğü öğretmenlere ne yapması gerektiği hakkında danıştığını söyledi.

Öğretmenlerden dördü, öğretmenlerin yeni yöntemle alakalı olarak sürekli bir bilgi alışverişinde bulunduğunu, takıldıkları konu hakkında tartıştıklarını söyledi.

Öğretmenlerden 5'i, geçen yıl aynı yöntemle (bitişik eğik harfler kullanılarak ses temelli cümle yöntemi) okuma yazma öğreten öğretmen arkadaşlarına danıştıklarını, en azından onların kendilerinden bu konuda daha tecrübeli olduklarını söyledi.

Öğretmenlerden biri, kendi okulunda bilgi alışverişinde bulunup danışabileceği öğretmen olmadığı için diğer okullardaki öğretmenlerle sürekli diyalog halinde olduğunu söyledi.

6. Öğretmenlerin “Sizce Yöntem Değişikliği Çocukların Uzun Dönemde Okuma Stratejilerini Nasıl Etkiliyor?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar

Yapılan görüşmeler sırasında öğretmenlere altıncı soru olarak, “Sizce Yöntem Değişikliği Çocukların Uzun Dönemde Okuma Stratejilerini Nasıl Etkiliyor?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya öğretmenler tarafından verilen cevaplar Tablo 13’de gösterilmiştir.

Tablo 13.Öğretmenlerin “Sizce Yöntem Değişikliği Çocukların Uzun Dönemde Okuma Stratejilerini Nasıl Etkiliyor?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Öğretmenler	Öğretmen 1	Öğretmen 2	Öğretmen 3	Öğretmen 4	Öğretmen 5	Öğretmen 6	Öğretmen 7	Öğretmen 8	Öğretmen 9	Öğretmen 10	Öğretmen 11	Öğretmen 12	Öğretmen 13	Öğretmen 14	Öğretmen 15	Toplam
Soruyu tam olarak anlayamadım.		X	X		X	X		X	X	X					X	8
İlerleyen zamanlarda göreceğiz.	X										X					2
Okuma hızında düşme oldu.				X												1
Olumsuz							X									1
Okuyabiliyorlar ama anlayamıyorlar.												X		X		2
Olumlu etkiliyor													X			1

15 öğretmen ile yapılan görüşmeler sonucunda;

Öğretmenlerden 8’i, soruyu tam olarak anlamadığını söyledi.

Öğretmenlerden ikisi, sonuçları ilerleyen günlerde ve yıllarda görececeklerini söyledi.

Öğretmenlerden biri, bu yöntem değişikliğinin çocukların uzun dönemde okuma stratejilerini olumsuz etkilediğini söyledi.

Öğretmenlerden ikisi, yöntem değişikliğinin okuma, anlama hızını yavaşlattığını, öğrencilerin sadece okuma yazma becerisi edindiklerini söyledi.

Öğretmenlerden biri, yöntem değişikliğinin her alanda olumlu etki yarattığını söyledi.

a) Öğretmenlerin “Bu Yöntemle Okumaya Başlayan Çocukların, Kazandıkları Okuma Becerilerini Belirlenen Beş Alana (dinleme, konuşma, okuma yazma, görsel okuma ve görsel sunu) Nasıl Transfer Ettiklerini Gözlemliyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar

Yapılan görüşmeler sırasında öğretmenlere altıncıya ek soru olarak, “Bu Yöntemle Okumaya Başlayan Çocukların, Kazandıkları Okuma Becerilerini Belirlenen Beş Alana(dinleme, konuşma, okuma-yazma, görsel okuma ve görsel sunu) Nasıl Transfer Ettiklerini Gözlemliyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya öğretmenler tarafından verilen cevaplar Tablo 14’de gösterilmiştir.

Tablo 14. Öğretmenlerin “Bu Yöntemle Okumaya Başlayan Çocukların, Kazandıkları Okuma Becerilerini Belirlenen Beş Alana(dinleme, konuşma, okuma yazma, görsel okuma ve görsel sunu) Nasıl Transfer Ettiklerini Gözlemliyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Öğretmenler	Öğretmen 1	Öğretmen 2	Öğretmen 3	Öğretmen 4	Öğretmen 5	Öğretmen 6	Öğretmen 7	Öğretmen 8	Öğretmen 9	Öğretmen 10	Öğretmen 11	Öğretmen 12	Öğretmen 13	Öğretmen 14	Öğretmen 15	Toplam
Okuyabiliyorlar ama anlayamıyorlar.	X			X			X	X			X			X		6
Resimlerden yorumlamaya alıştı tembelliğe alıştı.		X														1
Soruyu anlayamadım.			X		X				X	X		X				5
Görsel okumadaki olumlu etkilerini gördüm.						X										1
Yazıya olan etkilerin olumsuz olduğunu düşünüyorum.									X						X	2

15 öğretmen ile yapılan görüşmeler sonucunda;

Öğretmenlerden 6'sı, öğrencilerin okuma yazma konusunda bir problemi olmadığını, ancak okuduğunu anlayamadıklarını ve okuma yazma becerilerini diğer alanlara transfer edemediklerini söyledi.

Öğretmenlerden biri, öğrencilere yöntemin gerektirdiği şekilde görselleri yorumlamayı öğrettikten sonra öğrencinin bunu alışkanlık haline getirdiğini ve artık okuma yerine gördüğü resimleri yorumlamayı tercih ettiğini söyledi. resim yorumlamanın öğrencileri tembelliğe ittiğini söyledi.

Öğretmenlerden biri, görsel okumada olumlu etkilerin olduğunu söyledi.

Öğretmenlerden ikisi, yazıdaki olumsuz gelişmelerden bahsederek öğrencilerin kendi yazdıkları yazıyı okuyamadıklarını söyledi.

Sonuç olarak sorulan sorunun öğretmenler tarafından yeterince anlaşılmadığı, soruya verilen cevapların soru ile ilgisi olmadığı görülmüştür. Bu bağlamda, araştırma sonuçlarını bu soru ve soruya verilen cevaplar etkilemeyecektir.

b) Öğretmenlerin “Bu Yöntemle Okumaya Başlayan Çocuklar, Kazandıkları Okuma Becerilerini Müfredatın Başka Alanlarındaki Okumalarına Transfer Edebiliyor mu?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar

Görüşme yapılan 15 öğretmenden; 14'ü okumalarında diğer alanlara transferin gerçekleştiğini ancak okuduğunu anlama ve anlatmada bazı problemler olduğu için diğer derslerde sorulan soruların öğrenci tarafından anlaşılmadığını söyledi. bunun sonucu olarak Hayat Bilgisi, Matematik ve diğer ders kitaplarında öğrencilere yöneltilen soruların öğretmenlerce açıklandığı söylendi.

7. Öğretmenlerin “ Öğrencilerin Ön Bilgilerinden Hareket Edilmesini Gerektiren Bu Yöntem Okul Öncesi Eğitim Görmüş Öğrenciler İle Görmemiş Öğrenciler Arasında Farklılık Yaratıyor mu?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar

Yapılan görüşmeler sırasında öğretmenlere yedinci soru olarak, “ Öğrencilerin Ön Bilgilerinden Hareket Edilmesini Gerektiren Bu Yöntem Okul Öncesi Eğitim Görmüş Öğrenciler İle Görmemiş Öğrenciler Arasında Farklılık Yaratıyor mu?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya öğretmenler tarafından verilen cevaplar Tablo 15’de gösterilmiştir.

Tablo 15. Öğretmenlerin “ Öğrencilerin Ön Bilgilerinden Hareket Edilmesini Gerektiren Bu Yöntem Okul Öncesi Eğitim Görmüş Öğrenciler İle Görmemiş Öğrenciler Arasında Farklılık Yaratıyor mu?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Öğretmenler	Öğretmen 1	Öğretmen 2	Öğretmen 3	Öğretmen 4	Öğretmen 5	Öğretmen 6	Öğretmen 7	Öğretmen 8	Öğretmen 9	Öğretmen 10	Öğretmen 11	Öğretmen 12	Öğretmen 13	Öğretmen 14	Öğretmen 15	Toplam
evet	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	14
Yazısındaki güzellik	X	X														2
Okula önceden alışıyorlar			X				X			X	X					4
Elleri çizgiye alışık			X						X			X			X	4
Okuma yazmada daha başarılı							X									1
Dinleme becerisi önceden edinilmiş								X				X			X	3
Çocuğun özelliklerine bağlı													X			1

15 öğretmen ile yapılan görüşmeler sonucunda; öğretmenlerden 14'ü, okul öncesi eğitim almış öğrenci ile okul öncesi eğitim almamış öğrenci arasında fark olduğunu söyledi.

Öğretmenlerden biri, öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklara değinip, okul öncesi eğitim alsa da almasa da bazı öğrencilerin öğrenirken çok zorlandığını söyledi. Bunun da öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklardan kaynaklandığını, bu problemin çözülebilmesi için öğrenci ile birebir ilgilenilmesi gerektiğini söyledi.

Fark olduğunu söyleyen 14 öğretmen; okul öncesi eğitim almış öğrencilerin el kaslarının daha gelişmiş olduğunu bu sayede çizgi çalışmalarında daha başarılı olduklarını, dinleme becerileri edindiklerini ve bu sayede de okuduğunu anlamada daha başarılı olduklarını söylediler. Bunların sonucu olarak okul öncesi eğitim almış çocuğun okuma yazma etkinliklerinde daha başarılı olduklarını söyledi.

8. Öğretmenlerin “Ses Temelli Cümle Yöntemiyle Okuma Yazma Öğretiminin İşleyen Yanları veya Avantajları Var mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar

Yapılan görüşmeler sırasında öğretmenlere sekizinci soru olarak, “Ses Temelli Cümle Yöntemiyle Okuma Yazma Öğretiminin İşleyen Yanları veya Avantajları Var mıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya öğretmenler tarafından verilen cevaplar Tablo 16'de gösterilmiştir.

Tablo 16. Öğretmenlerin “Ses Temelli Cümle Yöntemiyle Okuma Yazma Öğretiminin İşleyen Yanları veya Avantajları Var mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Öğretmenler	Öğretmen 1	Öğretmen 2	Öğretmen 3	Öğretmen 4	Öğretmen 5	Öğretmen 6	Öğretmen 7	Öğretmen 8	Öğretmen 9	Öğretmen 10	Öğretmen 11	Öğretmen 12	Öğretmen 13	Öğretmen 14	Öğretmen 15	Toplam
Temalar																
Evet	X	X		X	X	X		X	X	X		X	X			10
Var ya da yok diyemiyorum			X								X					2
Bazı yönleriyle avantajlı							X								X	2
Amaç okuma yazmayı öğretmekse işliyor.														X		1

15 öğretmen ile yapılan görüşmeler sonucunda;

Öğretmenlerden 10’u, yöntemin işleyen yanları olduğunu söyledi.

Öğretmenlerden ikisi, var ya da yok diyemiyorum dedi.

Öğretmenlerden ikisi, bazı yönleriyle avantajları olduğunu söyledi.

Öğretmenlerden biri, amaç sadece okuma yazma öğretmekse bu yöntem işliyor dedi.

a) Öğretmenlerin “Var Olduğunu Düşünüyorsanız, Sizce Yöntemin İşleyen Yanları Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar

Yapılan görüşmeler sırasında öğretmenlere sekizinci soruya ek olarak, “Var Olduğunu Düşünüyorsanız, Sizce Yöntemin İşleyen Yanları Nelerdir?” sorusu yöneltmiştir.

Yöntemin işleyen yanlarının olduğunu söyleyen 10 öğretmen; öğrencilerin çok çabuk okuma yazmaya geçtiklerini, öğretilen her yeni seste yeni bir çok sözcük türetilbildiğini, başarıma (okuyabilmekten kaynaklanan başarıma hissi) hissini erken tattığını ve bu sayede öğrencide çalışma isteğini doğurduğunu söyledi.

Yöntemin işleyip işlemediğiyle ilgili yorum yapamayan 2 öğretmen; buna yıllar geçtikten sonra karar verebileceklerini söylediler. Yani ileriki yıllarda öğrencilerin başarı durumlarına, okuma-anlama kapasitelerine göre işleyip işlemediğini anlayabileceklerini söylediler.

b) Öğretmenlerin “Yine Var Olduğunu Düşünüyorsanız, Eski Yöntemle Karşılaştırıldığında Ne Tür Avantajlar Söz Konusu Olabilir?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar

15 öğretmen ile yapılan görüşmeler sonucunda;

Öğretmenlerden 5’i, eski yöntemde ezbere dayalı olduğunu bu yüzden öğrencilere ağır yük bindiğini söyledi.

Öğretmenlerden ikisi, eski yöntemle okuma yazma öğretmediği için yorum yapamayacağını söyledi. Bununla birlikte cümle yöntemi ile okuma yazma öğretene diğer öğretmen arkadaşlarıyla yaptıkları konuşmalar sonucunda cümle yöntemi ile okuma yazma öğretiminin yavaş olduğunu ancak okuduğunu anlama ve okumayı öğrendikten sonra okumanın hızlı olduğunu belirtti.

Öğretmenlerden ikisi, uzun fişlerin öğrencilerin gözünü korkuttuğunu, öğrenciye çok ağır geldiğini, sestem okuma yazmaya başlamanın öğrenciye daha kolay geldiğini söyledi. Bunun yanı sıra kalemle yeni tanışan öğrenciye ilk olarak uzun fiş cümlelerini sayfalarca yazdırmanın daha oyun çağında olan 7 yaş çocuğu için ağır olduğunu belirtti.

Öğretmenlerden biri, öğrenci bütün fişleri öğrenmeden yeni sözcükler türemediği için okuma hazzını erken yaşayamadığını söyledi. Bütünden parçaya doğru gidilen cümle yönteminin gerekliliği olan önce tümü öğretilip sonra parçalara doğru ilerlemenin öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olduğunu ancak bunun öğrencileri bazen sıkabildiğini söyledi.

Öğretmenlerden biri, bu yöntemin öğretmen merkezli diğer yöntemin öğrenci merkezli olduğunu söyledi. Eski yöntemde bütün yükün öğrencilerin üzerine bindiğini ve öğrencilere ağır geldiğini; bu yöntemde bütün yükün öğretmenler üzerinde olduğunu söyledi. Bunun gerekçesi olarak da eğer öğretmen sesin telaffuzunu ve birleştirmesini, görselleştirilmesini doğru yapamazsa anlamlı ve doğru öğrenme olamayacağını söyledi.

9. Öğretmenlerin “Kendinizi, Ses Temelli Cümle Yöntemiyle Okuma Yazma Öğretiminin Uygulanmasında Yeterli Miktarda Deneyim Kazanmış Biri Olarak Görüyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar

Yapılan görüşmeler sırasında öğretmenlere dokuzuncu soru olarak, “Kendinizi, Ses Temelli Cümle Yöntemiyle Okuma Yazma Öğretiminin Uygulanmasında Yeterli Miktarda Deneyim Kazanmış Biri Olarak Görüyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya öğretmenler tarafından verilen cevaplar Tablo 17’de gösterilmiştir.

Tablo 17. Öğretmenlerin “Kendinizi, Ses Temelli Cümle Yöntemiyle Okuma Yazma Öğretiminin Uygulanmasında Yeterli Miktarda Deneyim Kazanmış Biri Olarak Görüyor musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar ve Dağılımları

Öğretmenler	Öğretmen 1	Öğretmen 2	Öğretmen 3	Öğretmen 4	Öğretmen 5	Öğretmen 6	Öğretmen 7	Öğretmen 8	Öğretmen 9	Öğretmen 10	Öğretmen 11	Öğretmen 12	Öğretmen 13	Öğretmen 14	Öğretmen 15	Toplam
Evet				X	X		X						X			4
Hayır	X	X	X								X	X		X	X	7
Mesleki deneyim						X		X	X	X						4

15 öğretmen ile yapılan görüşmeler sonucunda;

Öğretmenlerden 7’si, kendisini deneyimli görmediğini söyledi. Bunun gerekçesi olarak da bir yıl yeni bir yöntemle okuma yazma öğretmekle deneyim kazanılamayacağını gösterdi. Öğretmen 2, üst üste birkaç yıl aynı yöntemle birinci sınıflarla okuma yazma çalışılırsa deneyim kazanılabileceğinden ancak sınıf öğretmenleri için bunun pek mümkün olmadığından çünkü birinci sınıftan sonra 2.,3.,4.,5. sınıflara geçildiği için en erken 5 yıl sonra yeniden birinci sınıflarla çalışılabileceğinden bahsetti.

Öğretmenlerden dördü, kendisini yeterli miktarda deneyim kazanmış olarak gördüğünü söyledi.

Öğretmenlerden dördü, kendisini deneyimli gördüğünü, ancak bu deneyimin yılların verdiği bir deneyim olduğunu, yöntemin uygulanmasıyla ilgili olmadığını söyledi. Bu öğretmenler; mesleki deneyimlerinin olduğunu, işlerini çok sevdiğini ve hangi yöntem olursa olsun iyi birer uygulayıcısı olacaklarını söylediler.

a) Öğretmenlerin “Görüyorsanız, Bu Yöntemin Uygulanmasında Nasıl Deneyim Kazandığınızı Düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar

Bu yöntemin uygulanmasında deneyim kazandığını söyleyen 4 öğretmen; bu deneyimi kendi çabalarıyla kazandıklarını söyledi. Derse hazırlıklı girerek, yöntemle ilgili araştırmalar yapıp yöntemi tanımaya çalışarak başarılı olduklarını söylediler.

b) Öğretmenlerin “Görmüyorsanız, Bu Yöntemin Uygulanmasıyla İlgili Ne Tür Bir Eğitimden Geçmek İsterdiniz?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar

Kendisini deneyimli olarak görmediğini söyleyen 6 öğretmen olduğu görülmüştür.

Öğretmenlerden dördü, bu yöntemin inceliklerini ve uygulanmasını tam olarak bilen kişiler tarafından yapılacak bir eğitime seve seve katılacaklarını söylediler.

Öğretmenlerden biri, deneyim kazanmak için eğitim almak gerekmiyor. Üst üste birkaç kez birinci sınıflara aynı yöntemle okuma yazma öğretirsem kendisini deneyimli göreceğini söyledi.

Öğretmenlerden biri, artık eğitim almak yaşını çoktan geçtiğini, gençlere bu eğitimin verilmesi gerektiğini söyledi.

BEŞİNCİ BÖLÜM

A) SONUÇ VE ÖNERİLER

1.Sonuçlar

Öğretmenlerin ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma öğretiminde karşılaştıkları problemlere ve okuma yazma öğretiminde kullandıkları “okuma yazma öğreniyorum” kitabındaki yönteme uygun olmayan uygulamalara ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgular ve bulgulardan ortaya çıkan sonuçlar;

- Görüşme yapılan öğretmenlerin tümüne yakını ses temelli cümle yöntemi ile okuma yazma öğretiminde değişik bir çok problemle karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Bu problemlerin; öğrencilerin okuduğunu anlamama, harflerin seslerini yanlış çıkarmalarından kaynaklı yanlış okumaları, iki sesi birleştirirken ayrı ayrı okuyup sesleri birleştirememeleri ile ilgilidir. Ayrıca yöntem uygulanırken kullanılan bitişik eğik harflerle yazan öğrencinin yazdıktan sonra kendi yazısını okuyamadıkları ya da yanlış okudukları yönünde görüş bildirmişlerdir. Bununla beraber bu yaş çocukların gelişim özelliklerinin bütünü görmeyi gerektirdiğini, uygulanan bu yöntemin çocukları parçayı görmeye yönlendirdiği için çocukların zorlandıklarını ifade etmişlerdir.
- Görüşme yapılan öğretmenlerin tümüne yakını ses temelli cümle yöntemi ile okuma yazma öğretimi sırasında kullanılan “okuma yazma öğreniyorum” kitabını yetersiz gördüğünü, bu kitapta sözcüklerin hecelerine yanlış ayrılmasının sonucu olarak öğrencilerde okuma bozukluğunun görüldüğünü söyledi. Ayrıca soyut düşünme yeteneğine sahip olmayan öğrencilere soyut örneklerin verildiğini vurguladı.
- Görüşme yapılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu kaynak kitap olarak kullanılan okuma yazma öğreniyorum kitabını yetersiz bulduğunu bu sebeple ek kaynak kitaplara gereksinim duyduğunu belirtti. Kaynak kitaptaki yanlışlık ve eksiklere örnek olarak; sözcüklerin hecelerine yanlış ayrılmasından dolayı öğrencilerin hecelemeyi yanlış öğrenmeleri, ses

öğretimindeki etkinliklerin bir sayfayla sınırlandırıldığı, örnek olarak verilen sözcüklerin soyut ve günlük hayatta öğrencilerin çok sık karşılaşmadığı seviyelerine uygun olmayan sözcükler olduğu, öğretilmek istenen sesle birlikte verilen görselin sesle alakası olmadığı verilmiştir.

- Görüşme yapılan öğretmenlerin tümüne yakını, bitişik eğik harflerle okuma yazma öğretirken dik temel harfleri de birlikte verdiği için dik temel harflerle okuma yazma konusunda problem yaşanmadığını belirtmiştir. Bununla beraber okuma yazma öğretimi sırasında yalnızca “okuma yazma öğreniyorum” kitabını kullanmış olsalardı, bu kitapta dik temel harflere yer verilmediği için çocukların uyumsuzluk yaşamalarının kaçınılmaz olduğu doğrultusunda görüş bildirmişleridir.
- Görüşme yapılan öğretmenlerin yarısından fazlası, yöntem uygulanmadan önce bu yöntemin işleyişi hakkında bilgili kişilerden eğitim almak istedikleri, bu yönetime dair hizmet içi eğitimden geçmek istedikleri doğrultusunda görüş bildirmişlerdir. Ayrıca bu konuda bazı öğretmenler, bu yöntemi uygulamada mesleki deneyimlerinden faydalandığını mesleki deneyimin her türlü yöntemde etkili olduğunu belirtmiştir.
- Görüşme yapılan öğretmenlerin yarısından fazlası, yöntem değişikliğinin kurum içerisindeki kültürü olumlu etkilediğini, meslektaşlar arasındaki etkileşimi arttırdığını belirtirken bazıları, yöntem değişikliği ile kurum içerisindeki kültürün ilgisi olmadığını bu durumun kurumdan kuruma kişiden kişiye değişebileceği hakkında görüş bildirmişlerdir. Bu bağlamda öğretmenlerin çoğunun bilgi alabileceği kaynakların eksikliğinden yakılarak, tek bilgi kaynağının geçtiğimiz eğitim öğretim yılında aynı yöntem ile okuma yazma öğreten öğretmen arkadaşları olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Görüşme yapılan öğretmenlerin tamamı, yöntemin uygulanma aşamasında okul öncesi eğitim görmüş öğrencilerin okul öncesi eğitim görmemiş öğrencilerden farklı özelliklere sahip olduklarını bununla beraber bu öğrencilerin okuma yazma çalışmalarında diğerlerinden daha başarılı olduklarını belirtmişlerdir.

- Görüşme yapılan öğretmenlerin tamamına yakını okuma yazma öğretiminde kullanılan ses temelli cümle yönteminin, öğrencileri hızlı okuma yazmaya geçme konusunda işlediğini belirtmişlerdir.

5.1.2. Öneriler

İlkokuma yazma öğretiminde karşılaşılan güçlükleri giderici yöntem çalışmalarına ağırlık verilebilir. Yöntem olarak kalıplaşmış yöntemler yerine öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun yeni yöntemler geliştirilip sadece okuma yazma öğrenme hızını artırma yerine anlamlı okumayı da sağlayıcı yöntemler geliştirilebilir.

Öğretmenler, sınıflarında okuma öğretimi sırasında karşılaştıkları güçlükleri ve kullandıkları çözüm yollarını paylaşarak birbirlerine destek verebilirler. Bu çözüm yollarını geliştirip gelecek yıllarda aynı yöntemle okuma yazma öğretimi yapan öğretmenlere yol gösterici olabilirler.

İlkokuma yazma öğretiminde kullanılan “okuma yazma öğreniyorum” kitabında öğrencilerin özelliklerine uygun düzenlemeler yapılabilir. Buna örnek olarak, seslerin görselleştirilmesinde 7 yaş çocuğun somut düşünme yeteneğine bağlı kalarak öğrencilerin zihinlerinde daha kolay şekil alabilecek görseller kullanılabilir. Böylece sesin öğrencinin zihninde daha kalıcı bir şekil kazanması sağlanarak okuma yazma kolaylaştırılabilir ve anlaşılabilir.

B) KAYNAKÇA

Akyol, Hayati. *Türkçe İlkokuma Yazma Öğretimi*. Ankara: Gündüz eğitim ve Yayıncılık, 2001.

Altıntaş, Rasim. *Çözümleme Metodu-Tümdengelim ve Tümevarım Metotlarının Farklılıkları*. Çağdaş Eğitim. 132; 44-46, 1988.

Altunışık, Remzi, Recai Coşkun, Engin Yıldırım, Serkan Bayraktaroğlu. *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Adapazarı: Sakarya Kitabevi, 2001.

Bacanlı, Hasan. *Gelişim ve Öğrenme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım,2002.

Bilir, Aynur. *İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Özellikleri ve İlkokuma Yazma Öğretimi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt:38, Sayı:1,87-100.

Binbaşıoğlu, Cavit. *Eğitim Psikolojisi*. Dokuzuncu Basım. Ankara: Binbaşıoğlu Yayınları,1995.

Çelenk, Süleyman. *İlkokuma Yazma Öğretiminde Aşamalı Bireşim Tekniğinin Etkililiği*.(Yayınlanmamış Doktora Tezi),Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1993.

Çiftçi, F. *İlkokuma Yazma Programı ve Öğretimin Değerlendirilmesi*. (Yeni İlköğretim Programları Değerlendirme Sempozyumu), Kayseri: Erciyes Üniversitesi,2005.

Damar, Mustafa. *İlkokuma Yazma Öğretiminde Karşılaşılan Güçlüklerle Öğretmen Nitelikleri Arasındaki İlişki*”(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ankara: Hacettepe Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1996.

Demirel, Özcan. *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme, Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık,2004.

Güneş, Firdevs. *Okuma Yazma Öğretimi ve Beyin Teknolojisi*. Üçüncü Baskı. Ankara: Ocak Yayınları,2004.

- Gülyüz, Hasan. *Programlanmış İlkokuma ve Yazma Öğretimi Öğretmen El Kitabı*. Ankara: Semih Eğitim Kültür Yayınları, 1991.
- Gülyüz, Hasan. *Türkçe İlkokuma ve Yazma Öğretimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık, 2002.
- Karasar, Niyazi. *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları, 1999.
- Kılıç, Mehmet. *İlkokuma Yazma Öğretiminde Temel Problemler*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Ankara: Gazi Üniversitesi, 1996.
- Köksal, Kemal. *Okumanın Öğretimi*. İkinci Basım. Ankara: Pegem Yayıncılık, 2001.
- Nas, Recep. *Metinlerle İlkokuma Yazma Öğretimi*. İkinci Baskı. Bursa: Ezgi Kitapevi, 2001.
- Okay, Mine. *İlkokuma ve Yazma Öğretimi*. Çağdaş Eğitim. 144;3-7, 1989.
- Olçum, Yurdağül. *İlkokuma Yazma Öğretiminde Karşılaşılan Güçlükler Konusunda Öğretmenlerin Görüşleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 1992.
- Öz, Feyzi. *Uygulamalı İlkokuma Yazma Öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık, 2001.
- Özden, Yüksel. *Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: PegemA Yayıncılık, 2003.
- Şahin, İ. Vd. *İlkokuma Öğretiminde Ses Temelli Cümle Yöntemiyle Çözümleme Yönteminin Karşılaştırılması*. (Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu), Kayseri: Erciyes Üniversitesi, 2005.
- Türnüklü, Abbas. *Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi. 24;543-559, 2000.
- Uçar, K.Ö.D. *Okuma Yazma Öğretiminde Kullanılan Yöntemlerin Etkililiğinin Karşılaştırılması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Niğde: Niğde Üniversitesi, 2001.
- Ünüvar, Perihan. *Burdur İli İlköğretim Okullarında İlkokuma ve Yazma Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, 2002.

Yalçın, Zeki. *İlköğretim Okullarında İlkokuma Yazma Öğretiminde Karşılaşılan Güçlükler*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1999.

Yıldırım, Ali ve Hasan Şimşek. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara:Seçkin Yayınları, 2000.

C) EKLER

EK 1

SINIF ÖĞRETMENLERİ GÖRÜŞME FORMU

Merhaba. Bildiğiniz gibi, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından verilen yönergeyle 2005-2006 öğretim yılından itibaren okullarımızda “Ses Temelli Cümle Yöntemiyle Okuma-Yazma Öğretimi” adlı yeni bir strateji uygulanmaya başlanmıştır. Bu yöntem değişikliğinin okullarımızda uygulamaya koyulmasıyla, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından sınıf öğretmenlerinden şu ana kadar aşına oldukları ve kullandıkları yöntemi terk ederek “ses temelli cümle yöntemi”ne geçiş yapmaları beklenmektedir. Bu yeni yöntemi kullanmak zorunda olan sınıf öğretmenlerinden bu ani değişikliği veya geçişi bir anda nasıl yaptıklarını, bu süreçte ne tür güçlüklerle karşılaştıkları ve bu güçlüklerle nasıl mücadele ettiklerini ortaya koymak araştırmamızın temel hedefidir. Yöntemin uygulanması sırasında sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları güçlüklerin yanı sıra uygulamayı zorlaştıran ve kolaylaştıran faktörleri belirlemek ve eskiden uygulanan yöntemlerle kıyaslamak araştırmamızın amaçları arasındadır.

Bu kapsamda; özellikle bitişik eğik harfler kullanılarak uygulanan ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma öğretiminde ilköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları problemlerin ve işleyen yanların belirlenmesi bu yeni yöntemin etkililiğini ortaya koyma anlamında şu andaki ve gelecekteki uygulamalara ışık tutacaktır.

Yaptığım tüm görüşmelerde verilen bilgiler, sadece bu araştırmada kullanılacak ve kişisel bilgiler kesinlikle gizli tutulacaktır. Görüşmenin yaklaşık bir saat süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirseniz görüşmeyi kaydetmek istiyorum. Bu şekilde hem zamanı daha iyi kullanabiliriz hem de sorulara vereceğiniz yanıtların kaydını daha ayrıntılı tutma fırsatı elde edebilirim.

Bu araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz için şimdiden teşekkür ederim. Eğer sizin bana görüşmeye başlamadan önce sormak istediğiniz bir soru varsa önce bunu yanıtlamak istiyorum.

Görüşme Soruları

1. Size göre, ses temelli cümle yöntemi ile okuma yazma öğretiminde sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları güçlükler nelerdir?
 - a) Bu güçlükler daha çok neyle ilgilidir?

2. Ders kitabından kaynaklanan güçlükler nelerdir?
 - a) Okuma; somut işlemler döneminde bulunan öğrencilere soyut kavramlarla mı öğretiliyor sizce?
 - b) Sizce, bunun ne tür sakıncaları olabilir?
 - c) Öğretilmek istenen sesle ders kitabında var olan resimler arasında uyum var mıdır?
 - d) Uyumsuzluk varsa bunun nedeni nedir ve örneklendirebilir misiniz?

3. Bitişik eğik harflerle okuma yazma öğretimi tamamlandıktan sonra dik temel harflerle karşılaşan öğrenci uyumsuzluk yaşıyor mu?
 - a) Ne tür uyumsuzluklar gözlemliyorsunuz?

4. Öğretmenlerin **meslek deneyimi / kıdem / bu yönteme dair hizmet içi eğitimden veya seminerden geçmiş olup olmamaları** yöntemin uygulanması sürecini sizce nasıl etkiler?

5. Yöntem değişikliği kurum içerisindeki kültürü nasıl etkiliyor?
- Sizce, uygulamaya koyulan bu yeni yöntem öğretmenler arasında meslektaş öğrenmesini veya etkileşimini artırma yönünde bir etki yaptı mı?
 - Yaptığını düşünüyorsanız, bunlara örnek verebilir misiniz?
6. Sizce, yöntem değişikliği çocukların uzun dönemde okuma stratejilerini nasıl etkiliyor?
- Bu yöntemle okumaya başlayan çocukların, kazandıkları okuma becerilerini belirlenen beş alana (okuma, yazma,vb) nasıl transfer ettiklerini gözlemliyorsunuz? Sizce, belli bir alanda diğerlerine göre daha az / daha çok transfer söz konusu olabiliyor mu?
 - Bu yöntemle okumaya başlayan çocuklar, kazandıkları okuma becerilerini müfredatın başka alanlarındaki okumalarına transfer edebiliyor mu?
7. Öğrencilerin ön bilgilerinden hareket edilmesini gerektiren bu yöntem okul öncesi eğitim görmüş öğrenciler ile görmemiş öğrenciler arasında farklılık yaratıyor mu?
8. Ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma öğretiminin işleyen yanları veya avantajları var mıdır?
- Var olduğunu düşünüyorsanız, sizce yöntemin işleyen yanları nelerdir?
 - Yine var olduğunu düşünüyorsanız, eski yöntemle karşılaştırıldığında ne tür avantajlar söz konusu olabilir?

9. Kendinizi, ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma öğretiminin uygulanmasında yeterli miktarda deneyim kazanmış biri olarak görüyor musunuz?

a) Görüyorsanız, bu yöntemin uygulanmasında nasıl deneyim kazandığınızı düşünüyorsunuz?

b) Görmüyorsanız, bu yöntemin uygulanmasıyla ilgili ne tür bir eğitimden geçmek isterdiniz?

Bana zaman ayırdığınız için çok teşekkür ederim.

İyi günler dilerim...

EK 2

Öğrenci yazıları

sabak kaftım dersimi yaptım yem
 k yedim sonra y curma yaptım
 sonra ucumami ucurdum ipini
 açtım sonra abelama verdim
 abla sende tut sonra ipini sar
 k çok acımsım saramadık ba
 sarak leon bize

zafat ... ande fakim zkat anibide
 ahula geldim balas batlaur
 yururto yarışına elma yarışına
 girdiler Anam geldiler izlemeye gelib
 geldiler sehiliz cektiler doşgurukay
 oynadılar sarlabeye yarışına girdiler

İki gün tatildi ben hataydım doktor
o. giti dokturdan sonra pazara giti.
terli aldık çilek aldık domates aldık.
salatalık aldık esa arabasını aldık.
Eve geldik sonra ben yemeyim yedi.
k sonra ben oyun oynadım sonra ben.
yatağa gitim uyudum sabah kalktım.
yemeyim yedin ben ilacıma içtim sonra.
dersimi yaptım.

İsabele kaktusunu elimi yirtilti
niye kadını yemeyi yapıyorum
abul sakatın oldu ablam
lan esomuzu hazırladık
okulumuza geldik gösterimi
rı yaptık. aylele kimiz sen
etiler le yendiler sara
Eylenlik sara ieremler
andımızı okuduk sara-
yirtilti yaptık aylele kimiz
lezi sen etiler sara-
okulumuza döndük.